

Legal State Journal

วารสารนิติรัฐ

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2568)

ISSN 2822-1281 (Online)

Publisher: Kanchanarat Law Office

Email: legalstatejournal@gmail.com

Website: <https://so19.tci-thaijo.org/index.php/LSJ>

วารสารนิติรัฐ

ชื่อวารสาร

ภาษาไทย: วารสารนิติรัฐ
ภาษาอังกฤษ: Legal State Journal
เว็บไซต์: <https://so19.tci-thaijo.org/index.php/LSJ>

วัตถุประสงค์

วารสารนิติรัฐจัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และการศึกษาศาสตร์

ขอบเขต

วารสารนิติรัฐจะตีพิมพ์บทความวิชาการและบทความวิจัยที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในสาขาวิชานิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ และการศึกษาศาสตร์

กำหนดเผยแพร่ฉบับออนไลน์

ตีพิมพ์ปีละ 4 ฉบับ ประกอบด้วย ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม – มีนาคม) ฉบับที่ 2 (เดือนเมษายน – มิถุนายน) ฉบับที่ 3 (เดือนกรกฎาคม – กันยายน) และฉบับที่ 4 (เดือนตุลาคม – ธันวาคม) บนเว็บไซต์ <https://so19.tci-thaijo.org/index.php/LSJ>

นโยบาย

- บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสถาบันจำนวน 3 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่ทราบข้อมูลของผู้นิพนธ์ (Double-Blinded Peer Review)
- บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ต้องไม่เคยได้รับการตีพิมพ์มาก่อนหรืออยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาจากวารสารหรือแหล่งเผยแพร่อื่นใด
- บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารเป็นความคิดเห็นและความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์ ไม่เกี่ยวข้องกับสำนักงานกฎหมายกัญจนรัตน์
- บรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาและตัดสินใจตีพิมพ์บทความในวารสาร

คำชี้แจงสิทธิ์ส่วนบุคคล

ชื่อและที่อยู่อีเมล หรือข้อมูลส่วนบุคคล ที่กรอกในเว็บไซต์วารสารนี้จะใช้สำหรับวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในงานวารสารเท่านั้นและจะไม่เปิดเผยเพื่อวัตถุประสงค์ในกิจกรรมอื่น ๆ หรือให้กับบุคคลหรือหน่วยงานอื่นใดทราบ

เจ้าของ

สำนักงานกฎหมายกัญจนรัตน์
76 หมู่ 6 ตำบลหนองงูเหลือม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000, ประเทศไทย
อีเมล: legalstatejournal@gmail.com
เว็บไซต์: <https://so19.tci-thaijo.org/index.php/LSJ>

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.เรียงรณ ล้อมลาย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ประเทศไทย
Assoc. Prof. Dr. Roengron Lormlai, Ramkhamhaeng University, Thailand

บรรณาธิการ

ดร.กัญจนรัตน์ ศรีเพชรสุพรรณ, สำนักงานกฎหมายกัญจนรัตน์, ประเทศไทย
Dr. Kanchanarat Sripetsuphan, Kanchanarat Law Office, Thailand

รองบรรณาธิการ

ดร.ปัญญา ศรีเพชรสุพรรณ, สำนักงานกฎหมายกัญจนรัตน์, ประเทศไทย
Dr. Panya Sripetsuphan, Kanchanarat Law Office, Thailand

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์, มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ประเทศไทย
Assoc. Prof. Dr. Suwat Viwattananon, Pathum Thani University, Thailand

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ชนา ศรีบุญยพชรรัฐ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ประเทศไทย
Asst. Prof. Dr. Pimchana Sriboonyaponrat, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

ดร.ชนาธิป ชินะนาวิน, ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำกองผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา, ประเทศไทย
Dr. Chanathip Chinanawin, Judge in the Research Division of the Supreme Court, Thailand

ดร.ฐานันท์ ชาญเกียรติวงศ์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, ประเทศไทย
Dr. Thanarin Harnkiattiwong, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Thailand

น.ส.เปรมใจ เกียงเอี้ย, สำนักงานกฎหมายอภิบุญ, ประเทศไทย
Ms. Premjai Kearng-ear, Apiboon Law, Thailand

การเผยแพร่ฉบับออนไลน์

เผยแพร่บนเว็บไซต์ <https://so19.tci-thaijo.org/index.php/LSJ>

ติดต่อ

สำนักงานกฎหมายกัญจนรัตน์
76 หมู่ 6 ตำบลหนองงูเหลือม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000, ประเทศไทย
อีเมล: legalstatejournal@gmail.com
เว็บไซต์: <https://so19.tci-thaijo.org/index.php/LSJ>

บทบรรณาธิการ

วารสารนิติรัฐ (Legal State Journal) ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2568) ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ฉบับออนไลน์รวมทั้งสิ้น 5 บทความ ได้แก่ (1) มาตรการทางกฎหมายในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด (2) การเมืองในการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 (3) การพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (4) การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และ (5) การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ในนามบรรณาธิการวารสารนิติรัฐ ขอขอบคุณผู้นิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้ความสนใจส่งบทความเข้าสู่กระบวนการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของวารสาร และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความที่ได้เอาใจใส่ในการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในด้านเนื้อหาที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้นิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้นิพนธ์สามารถปรับปรุงและแก้ไขบทความให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักวิชาการผู้สนใจทั่วไปในการนำไปอ้างอิงได้ อนึ่งหากนักวิชาการผู้สนใจทั่วไปสนใจที่จะตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัย สามารถส่งบทความได้บนเว็บไซต์ <https://so19.tci-thaijo.org/index.php/LSJ> เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ต่อไป

ดร.กัญจนรัตน์ ศรีเพชรสุพรรณ
บรรณาธิการวารสารนิติรัฐ

สารบัญ

บทความวิจัย

มาตรการทางกฎหมายในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด.....	1
ฉัตรชัย ภูเจริญ	
การเมืองในการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566.....	13
โชติณรินทร์ เกิดสม, นิธิตา สิริพงศ์ทักษิณ, ณัฐพงศ์ บุญเหลือ, พัด ลวางกูร	
การพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	24
พวงทอง ศรีวิไลย์	
การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2.....	36
สาริศา วงศ์วิวัฒน์, ชนมณี ศิลาณุกิจ	
การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2.....	46
วุฒิไกร ชันแก้ว, ชนมณี ศิลาณุกิจ	

มาตรการทางกฎหมายในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรง เกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

ฉัตรชัย ภูเจริญ¹

วันที่รับบทความ: 11 มีนาคม 2568

วันแก้ไขบทความ: 26 มีนาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ: 28 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาทางกฎหมายมาตรการขยายผลในการพิสูจน์ความผิดฐานสมคบ และการยึดทรัพย์สินในการปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายยาเสพติด มาตรการส่งเสริมบุคคลให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อมูลแก่หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย หลักการต่อรอง คำรับสารภาพ และมาตรการยึดทรัพย์สินเพื่อพิสูจน์ความผิดผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดของประเทศไทยกับต่างประเทศ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 20 คน และการอภิปรายกลุ่ม สันทนาแบบเจาะจง จำนวน 6 คน ในการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายยาเสพติดเพื่อนำไปใช้ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด ยังไม่มีการกำหนดนิยาม “การให้ข้อมูลสำคัญในคดียาเสพติด” ที่ชัดเจนและครอบคลุมไปถึงการยึดทรัพย์ในคดียาเสพติด รวมทั้งการกำหนดวิธีการขั้นตอนสำหรับการให้ข้อมูลสำคัญในชั้นจับกุม ชั้นสอบสวน และชั้นพิจารณาคดี อีกทั้งยังไม่มี บทบัญญัติให้เจ้าพนักงานต้องถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกจับ ผู้ต้องหา หรือจำเลย มิให้ถูก เจ้าพนักงานละเลยในการแจ้งข้อกฎหมาย อันเป็นประโยชน์สำหรับการให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงในคดียาเสพติด

คำสำคัญ: คดียาเสพติดร้ายแรง; อาชญากรรมยาเสพติด; ความผิดฐานสมคบ; การให้ข้อมูลสำคัญ; การต่อรองคำรับสารภาพ
ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ พันตำรวจโท, คณะนิติศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม 73110, ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: chatchai.rpca@gmail.com

Legal Measures to Expand the Crackdown on Offenders Serious About Drugs According to the Drug Code

Chatchai Phocharoen¹

Received: March 11, 2025

Revised: March 26, 2025

Accepted: March 28, 2025

Abstract

This research article aims to study the legal problems of measures to expand the evidence of collusion and measures to inspect assets to suppress serious drug offenders in Thailand by studying and comparing drug laws, measures to expand the evidence of collusion and measures to inspect assets to prove the guilt of serious drug offenders in Thailand with other countries. The researcher used qualitative research methods, including documentary research, in-depth interviews with 20 experts, and focus group discussion with 6 people, to improve and amend the Narcotics Code for use in suppressing serious drug offenders. Data were analyzed using content analysis. Findings are as follows: The Narcotics Code of 2021 does not yet have a clear definition of “providing important information in drug cases” that covers the seizure of assets in drug cases, including the determination of procedures for providing important information at the arrest, investigation, and trial stages. There is also no provision requiring officers to adhere to the same guidelines to protect the rights of those arrested, suspects, or defendants so that officers do not neglect to inform them of the law that is beneficial for providing important information to expand the suppression of serious drug offenders.

Keywords: Serious Drug Cases; Drug Crimes; Conspiracy; Providing Important Information; Plea Bargaining

Type of Article: Research Article

---

¹Pol. Lt. Col., Faculty of Law, Royal Police Cadet Academy
Sampran, Nakhon Pathom 73110, Thailand
Corresponding Author Email: chatchai.rpca@gmail.com

บทนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาความมั่นคงปลอดภัยของมนุษยชาติ (human security) และเป็นตัวการบ่อนทำลายทรัพยากรบุคคลของชาติ ซึ่งรัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายวาระเร่งด่วนและวาระแห่งชาติ (national agenda) (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2558, หน้า 3-4) จากการศึกษาข้อมูลในแต่ละประเทศทั่วโลก มีมาตรการรวมถึงนโยบายต่าง ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขมาอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูล World Drug Report 2023 ของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime--UNODC) พบว่า ในปี พ.ศ. 2564 มีจำนวนประชากรกว่า 296 ล้านคน จากทั่วโลก ในช่วงอายุ 10-64 ปี ที่ติดยาเสพติด ซึ่งคิดเป็น 10% เพิ่มสูงขึ้นเมื่อเทียบกับ 10 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้ติดยาเสพติดมีแนวโน้มที่จะมีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ เด็กและเยาวชนมีการใช้ยาเสพติดมากกว่าผู้ใหญ่ รวมถึงใช้ในปริมาณที่มากกว่า และพบว่ายาเสพติดประเภทสารสังเคราะห์ในกลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamine-Type Stimulants--ATS) โดยเฉพาะเมทแอมเฟตามีน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2566)

สำหรับประเทศไทยประสบปัญหาและได้รับผลกระทบจากยาเสพติดที่ก่อตัวและสะสมอย่างยาวนาน รัฐต้องเสียเงินงบประมาณอย่างมหาศาล รวมถึงเจ้าหน้าที่ในการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งปัจจุบันรูปแบบและลักษณะการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรม แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานกันอย่างเป็นระบบ มีเครือข่ายที่มีความซับซ้อน มีผู้บงการหรือสั่งการอยู่เบื้องหลังเป็นองค์กรขนาดใหญ่ และยังมีกระสานงานกันทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีผลประโยชน์โดยเฉพาะเงินหรือทรัพย์สินเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างมหาศาล ซึ่งจากสถิติคดียาเสพติดของประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 271,401 คดี โดยจำแนกเป็นการดำเนินคดีข้อหาสมคบและสนับสนุนเพียง 345 คดี หรือคิดเป็นร้อยละ 0.13 ของการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งหมด และมีการยึดทรัพย์สินต่าง ๆ ของขบวนการค้ายาเสพติดไว้ตรวจสอบเบื้องต้น จำนวน 7,082,643,245 บาท (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2566) แม้ประเทศไทยมีประมวลกฎหมายยาเสพติดและพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความผิดยาเสพติด พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายที่บังคับใช้ในการปราบปรามยาเสพติดที่สำคัญ แต่ยังพบปัญหามาตรการดำเนินคดีความผิดฐานสมคบซึ่งเป็นบัญญัติให้การกระทำในลักษณะตกลงกันเป็นความผิดฐานสมคบ เพื่อให้สามารถขยายผลไปถึงผู้บงการที่เป็นนายทุนหรือตัวการสำคัญมาลงโทษ และมาตรการความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปราม รวมถึงมาตรการริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการริบทรัพย์สินตามมูลค่าซึ่งมุ่งเน้นการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องหรือได้มาของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากที่ผ่านมาเป็นการมุ่งเน้นการจับกุมบุคคลและยึดตัวยาเสพติดเท่านั้น แต่ไม่ได้ขยายผลเรื่องเส้นทางการเงินและทรัพย์สินซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ (ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์ และนิถมน รัตนะรัต, 2561)

นอกจากนี้ ในทางปฏิบัติ พบว่า การดำเนินคดีความผิดฐานสมคบกับผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติด มาตรการให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปราม และการนำมาตราการริบทรัพย์สินมาใช้กับผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดนั้นยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากการจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีความผิดฐานสมคบมักจะไม่ได้อ้างอิงพร้อมกับผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดียาเสพติดหลัก แต่เป็นการจับกุมภายหลังการสืบสวนขยายผลของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งฝ่ายสืบสวนและฝ่ายสอบสวนยังไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานประกอบสำนวนการสอบสวนเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการนำมาตราการริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดมาใช้ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อใช้ในการพิสูจน์ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดให้เพียงพอกับมูลค่าของทรัพย์สินที่จะต้องริบตามมูลค่าได้ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในบางหน่วยยังไม่มีอำนาจหรือความเชี่ยวชาญมากพอ ขาดอุปกรณ์หรือเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยที่จะนำมาใช้ในการสืบสวน อีกทั้งพนักงานสอบสวนซึ่งทำสำนวนคดีก็ขาดความรู้ความชำนาญในงานสืบสวนและขาดการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน

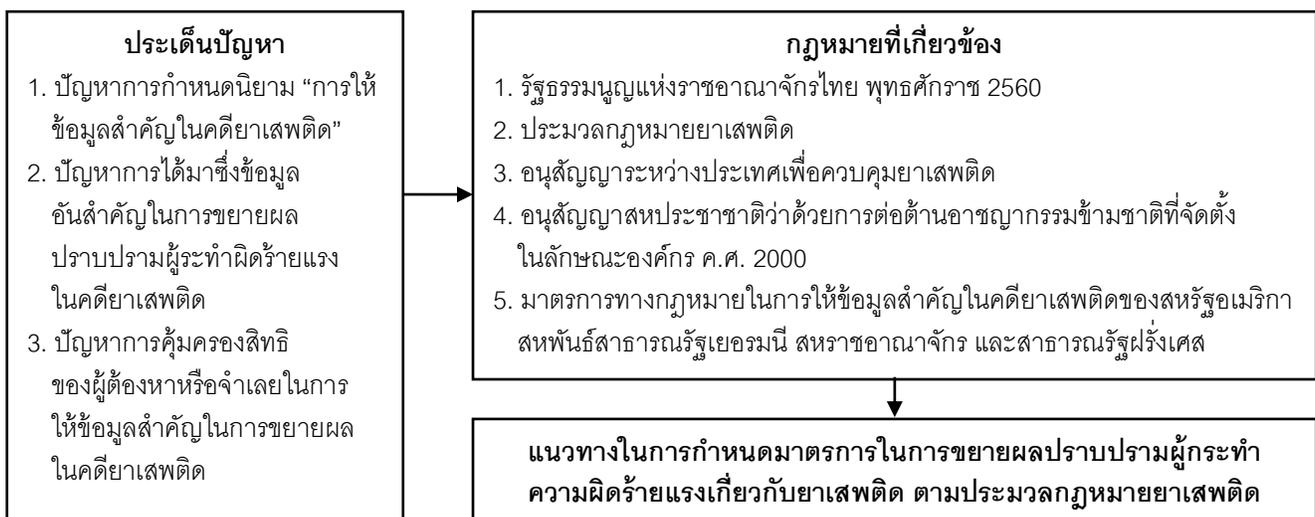
จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวทางหรือวิธีการรวบรวมพยานหลักฐานที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการขยายผลเพื่อพิสูจน์ความผิดฐานสมคบและพิสูจน์ทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดให้เพียงพอกับมูลค่าของทรัพย์สินที่ต้องริบตามมูลคดี เพื่อที่จะสามารถดำเนินคดีกับผู้เกี่ยวข้องในการค้ายาเสพติดโดยเฉพาะผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ได้ ซึ่งจะเป็นการตัดวงจรเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิของผู้ให้ข้อมูลสำคัญอันจะส่งผลให้การปราบปรามยาเสพติดสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายมาตรการขยายผลในการพิสูจน์ความผิดฐานสมคบและมาตรการตรวจยึดทรัพย์สินในการปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดในประเทศไทย
2. เพื่อให้ได้แนวทางมาตรการทางกฎหมาย ตลอดจนข้อเสนอแนะที่มีประสิทธิภาพในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดการควบคุมอาชญากรรม แนวคิดองค์การอาชญากรรมยาเสพติด แนวคิดเกี่ยวกับความผิดฐานสมคบ หลักการต่อรองคำรับสารภาพ การแสวงหาพยานหลักฐานโดยเจ้าหน้าที่รัฐ และหลักการขยายผลปราบปรามองค์การอาชญากรรมยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศไทย และจากการศึกษาของ ต่อศักดิ์ บุรณะเรืองโรจน์. (2536), ยุทธนา ไสวสุวรรณวงศ์ (2543), อรรถพล ลิขิตจิตถะ, ณรงค์ รัตนานุกูล และคมกริช หาญไชย (2548), อุทัย อาทิเวช (2554, 2561), ปัทมณวิช ประจวบลาภ (2556), พชร บุญสวัสดิ์ และรุ่ง ศรีสมวงษ์ (2565), Hilger (2001) ผู้วิจัยสามารถสรุปและกำหนดประเด็นปัญหาในการวิจัย ได้ดังนี้ (1) ปัญหาการกำหนดนิยาม “การให้ข้อมูลสำคัญในคดียาเสพติด” (2) ปัญหาการได้มาซึ่งข้อมูลอันสำคัญในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงในคดียาเสพติด และ (3) ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผลในคดียาเสพติด ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยการวิจัยเอกสาร (documentary research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน จำนวน 20 คน ครอบคลุมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลภาครัฐและนักวิชาการด้านกฎหมาย และการอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจง (focus group discussion) จำนวน 6 คน มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสารได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประมวลกฎหมายยาเสพติด อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อควบคุมยาเสพติด อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์การ ค.ศ. 2000 มาตรการทางกฎหมายในการให้ข้อมูลสำคัญในคดียาเสพติดของสหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สหราชอาณาจักร และสาธารณรัฐฝรั่งเศส
2. การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้คัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย และมีประสบการณ์ในขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ได้แก่ ผู้พิพากษา พนักงานอัยการ ทนายความ เจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เจ้าหน้าที่ตำรวจ นักวิชาการ และนักสิทธิมนุษยชน
3. การอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจงกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับมาตรการทางกฎหมายในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด จำนวน 6 คน
4. การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (data triangulation) จากแหล่งที่มา 3 แหล่ง ได้แก่ การวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจง แล้วนำผลการวิจัยที่ได้รับตรวจสอบซึ่งกันและกันเพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก และการอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจง ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (content analysis) เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด แล้วนำเสนอผลการวิจัยและข้อเสนอแนะต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พบว่า

1. ปัญหาการกำหนดนิยาม “การให้ข้อมูลสำคัญในคดียาเสพติด”

มาตรการส่งเสริมให้ผู้กระทำความผิดให้ข้อมูลหรือให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย ถือได้ว่าเป็นวิธีในการรวบรวมพยานหลักฐานในการปราบปรามรูปแบบองค์การอาชญากรรมยาเสพติดวิธีหนึ่ง โดยการกำหนดมาตรการการให้ข้อมูลสำคัญเป็นลักษณะการให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยให้เบาะแส หรือนำพา หรือเป็นผู้ร่วมให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่นำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดในกลุ่มเครือข่ายหรือผู้อยู่เบื้องหลังตัวการสำคัญในขบวนการการค้ายาเสพติด ซึ่งเป็นลักษณะวิธีการต่อรองคำรับสารภาพ (plea bargaining) เป็นข้อตกลงทางกฎหมายในการใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาจากคำรับสารภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย เพื่อประโยชน์ในการที่ศาลจะพิจารณาลงโทษน้อยกว่าโทษที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดไว้ หลักการต่อรองคำรับสารภาพจึงเป็นเครื่องมือนำไปสู่การได้มาซึ่งพยานหลักฐานในดำเนินคดีหรือการออกหมายจับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในองค์การอาชญากรรมยาเสพติด โดยการใช้อำนาจการแสวงหาพยานหลักฐานตามอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยประเทศไทยได้นำมาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนด มาตรา 153 เพื่อใช้ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงในคดียาเสพติด แต่การให้ข้อมูลสำคัญจำเป็นต้องกำหนดนิยามเพื่อให้เกิดความชัดเจนในตีความหมาย รวมถึงการกำหนดขอบเขตบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้ การให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผล

ยึดเงินหรือทรัพย์สินผู้ค้ายาเสพติดของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการให้เบาะแสหรือข้อมูลการปิดบังอำพราง ยักย้าย ถ่ายเทเงินหรือทรัพย์สินของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด หากสามารถนำมาใช้ต่อรองกับประโยชน์ในการที่ศาลจะพิจารณาลงโทษน้อยกว่าโทษที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดไว้จะสามารถตัดดวงจรผู้ค้ายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากการยึดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายยาเสพติดไม่ได้มีการบัญญัติคำนิยามไว้เพื่อกำหนดขอบเขตชัดเจนแน่นอนในการบังคับใช้มาตรการนี้ รวมถึงการให้ข้อมูลช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการขยายผลยึดทรัพย์สินไว้ จึงจำเป็นต้องกำหนดนิยามให้ชัดเจนและครอบคลุมไปถึงการยึดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

2. ปัญหาการได้มาซึ่งข้อมูลอันสำคัญในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำผิดร้ายแรงในคดียาเสพติด

ลักษณะของการให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผลในคดียาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 153 บทบัญญัติดังกล่าวไม่ได้มีการกำหนดรูปแบบ วิธีการ ลักษณะที่ชัดเจนในการกำหนดวิธีการได้มาซึ่งจะเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญในการขยายผลในคดียาเสพติด เพื่อให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมิให้ถูกเจ้าหน้าที่รัฐละเลยข้อกฎหมายที่เป็นคุณประโยชน์แก่ผู้กระทำผิดหรือจำเลยได้ทราบ โดยแยกพิจารณาได้ดังนี้

2.1 ชั้นจับกุม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดให้เจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจแสวงหาพยานหลักฐานในคดียาเสพติด ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่รัฐเมื่อมีการจับกุมผู้กระทำความผิดจะต้องมีการดำเนินการจัดทำบันทึกจับกุม ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84 วรรคแรก (1) โดยจะต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับกุมให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้ามีหมายจับให้แจ้งแก่ผู้ถูกจับทราบและอ่านให้ฟัง และมอบสำเนาบันทึกการจับแก่ผู้ถูกจับ แต่สำหรับการให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผลในคดียาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 153 ไม่ถูกบังคับให้ปรากฏในบันทึกจับกุมหรือทำบันทึกแบบซักถามขยายผลอย่างชัดเจน ทำให้ไม่มีรูปแบบการจับกุมที่นำเชื่อถือ และอาจเป็นช่องว่างในการแสวงหาประโยชน์ในการทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จเพื่อประโยชน์ในการให้ศาลพิจารณากำหนดบทลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดได้ นอกจากนี้ก่อนถามคำให้การในชั้นจับกุมผู้จับกุมต้องแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบ ว่า หากผู้ถูกจับให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผลผู้ร่วมกระทำความผิด และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิดที่ได้ให้ข้อมูลสำคัญความผิด และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดน้อยกว่าอัตราโทษที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้ ทั้งนี้ สำหรับข้อมูลพฤติการณ์ข้อเท็จจริงในบันทึกจับกุมและบันทึกซักถามขยายผล หากมีการจัดเก็บในระบบฐานข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบแล้วสามารถนำมาวิเคราะห์หรือข้อมูลเครือข่ายยาเสพติดรายสำคัญ เป็นระบบศูนย์กลางในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย เพื่อเป็นข้อมูลที่นำมาตรวจสอบประมวลผลใช้วิเคราะห์สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปราบปรามยาเสพติด และกำหนดแผนเชิงนโยบายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย แต่ในปัจจุบันการจัดเก็บบันทึกจับกุมและบันทึกซักถามขยายผลไม่มีการจัดเก็บในระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่เป็นศูนย์กลาง โดยมีการจัดเก็บเฉพาะระบบฐานข้อมูลสารสนเทศแต่ละหน่วยงานที่ปฏิบัติ ไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบบูรณาการความร่วมมือหรือมีการจัดเก็บข้อมูลในระบบปฏิบัติการเป็นแบบเดียวกันทุกหน่วยงาน

2.2 ชั้นสอบสวน

พนักงานสอบสวนมีอำนาจหน้าที่สอบสวนในเขตท้องที่รับผิดชอบ โดยการรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 และการดำเนินการทั้งหลายตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่ได้กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงแห่งคดีหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษตามกฎหมาย ซึ่งในชั้นพนักงานสอบสวนในการรับตัวผู้ต้องหาจากผู้จับกุมจะต้องดำเนินการแจ้งข้อเท็จจริงและข้อกล่าวหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 ตามฐานความผิดที่ถูกกล่าวหาเกี่ยวกับคดียาเสพติด และแจ้งสิทธิผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่สำหรับการ

แจ้งให้ทราบถึงประโยชน์ที่ผู้ต้องหาอาจได้รับจากการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดนั้นไม่มีบทบัญญัติให้เป็นแนวทางปฏิบัติในชั้นสอบสวนที่คุ้มครองประโยชน์ผู้ต้องหาให้ชัดเจน คุ้มครองประโยชน์ส่วนได้เสียหากผู้ต้องหาได้ให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และเพื่อที่จะสามารถให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานเป็นไปโดยความยุติธรรม เปิดโอกาสให้ผู้ต้องหาได้ตัดสินใจคิดทบทวนถึงประโยชน์ที่จะได้ในการพิจารณาคดีอาจจะได้รับโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ จึงต้องกำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่ต้องควรแจ้งให้ผู้กระทำความผิดร้ายแรงในคดียาเสพติดได้ทราบถึงสิทธิประโยชน์การให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผลในคดียาเสพติด เพื่อจะได้ดำเนินการสอบปากคำในฐานะผู้ต้องหาในชั้นสอบสวน หากรวบรวมพยานหลักฐานเพียงพอรับฟังได้ก็สามารถขออนุมัติหมายจับจากศาลได้ หากยังไม่ปรากฏแน่ชัดก็ให้นำข้อมูลดังกล่าวจัดทำบันทึกข้อความรายงานการให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผลสอบปากคำผู้ต้องหาในคดียาเสพติดต่อผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อจะประสานข้อมูลดังกล่าวไปยังหน่วยงานสืบสวนดำเนินการเป็นข้อมูลในการสืบสวน แสวงหาพยานหลักฐาน จับกุม และสำนักงานปราบปรามยาเสพติดเพื่อจัดเก็บข้อมูลใช้สำหรับการวิเคราะห์ กำหนดแนวทางเชิงนโยบายในการปราบปรามยาเสพติดต่อไป

2.3 ชั้นพนักงานอัยการ

ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อนมีการสั่งความเห็นทางคดีของพนักงานอัยการ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 153 กำหนดให้พนักงานอัยการระบุในคำฟ้องหรือยื่นคำร้องในภายหลังต่อศาลได้ เป็นวิธีการตีกรอบแนวทางอย่างแคบในการนำเสนอการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยยังมีขั้นตอนกระบวนการขอความเป็นธรรมในชั้นพนักงานอัยการ โดยทำเป็นหนังสือพร้อมระบุเหตุผล เช่นนี้ย่อมเป็นแนวทางอีกทางเนื่องจากพนักงานอัยการเป็นผู้ปฏิบัติในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมหน่วยงานหนึ่ง การรวบรวมข้อเท็จจริงที่เป็นการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ โดยหากสำนวนคดียังไม่มีคำสั่งฟ้องต่อศาลก็ยังคงเป็นดุลพินิจอำนาจของพนักงานอัยการในการตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อที่จะรวบรวมข้อเท็จจริงที่เป็นการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ในสำนวนก่อนพิจารณามีความเห็นสั่งสำนวนคดี หรือหากมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนต้องสั่งสำนวนคดีไปก่อนครบกำหนดฝากขัง พนักงานอัยการก็มีอำนาจประสานแจ้งข้อเท็จจริงที่เป็นการให้ข้อมูลสำคัญที่ได้จากการร้องขอความเป็นธรรมประสานไปยังหน่วยงานที่เป็นผู้รับผิดชอบสำนวนคดี เพื่อดำเนินการส่วนที่เกี่ยวข้องและรายงานติดตามผล หากมีผลในการติดตามจับกุมจากการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหาหรือจำเลย ก็ย่อมขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องหรือยื่นคำร้องประกอบหลักฐานเพื่อให้ศาลทำการไต่สวนเพิ่มเติมให้ได้ความชัดเจนและเกิดความยุติธรรมแก่จำเลย ซึ่งในปัจจุบันประมวลกฎหมายยาเสพติดไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรวบรวมข้อเท็จจริงที่เป็นการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้เป็นการเฉพาะ การรวบรวมข้อเท็จจริงที่เป็นการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจึงยังไม่ได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในทางปฏิบัติ

2.4 ชั้นพิจารณาของศาล

การให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชั้นพิจารณาของศาล ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 153 กำหนดมาตรการในการบรรเทาโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดที่ให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในการให้อำนาจศาลพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดน้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่ผู้ต้องหาได้กระทำก็ได้ หากศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อพนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน ดังนั้น ข้อเท็จจริงในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจะต้องมาจากการเสนอโดยฝ่ายโจทก์หรือฝ่ายจำเลยในชั้นพิจารณาคดี ซึ่งศาล

จะต้องพิจารณาและคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะที่เกิดขึ้นในการปราบปรามเครือข่ายค้ายาเสพติดของผู้กระทำความผิด โดยต้องพิจารณาหรือข้อมูลสำคัญที่ได้มานั้นว่าเป็นข้อมูลสำคัญหรือไม่ และนำไปสู่การจับกุมผู้ร่วมกระทำความผิดที่เป็นเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมยาเสพติดและสามารถตรวจยึดยาเสพติดเป็นจำนวนมากกว่า ศาลก็จะนำเอาข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนพยานบุคคลและตรวจสอบพยานเอกสารเพื่อนำไปสู่การพิจารณาได้รับการบรรเทาโทษ โดยการลงโทษต่ำกว่าที่อัตราโทษขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งจะพิจารณาจากสัดส่วน คุณค่าของการให้ข้อมูลสำคัญ การก่อให้เกิดผลในการปราบปรามยาเสพติดประกอบการพิจารณา

สำหรับในกรณีการพิจารณาคดียาเสพติดที่เป็นผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดจะไม่ได้ได้รับการประกันตัว การเสนอข้อเท็จจริงในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจึงไม่ควรกำหนดไว้เฉพาะคู่ความในคดีเท่านั้นและไม่ควรจำกัดให้คู่ความเป็นผู้เสนอข้อเท็จจริงต่อศาลเท่านั้น ควรให้หมายถึงผู้มีส่วนได้เสียกับจำเลย เช่น บุคคลที่มีความสัมพันธ์ เครือญาติ บิดามารดา พี่น้อง ภรรยา หรือบุตร ที่จะมีส่วนในการเสนอคำร้องพร้อมพยานหลักฐานเพื่อแสดงต่อศาลให้พิจารณาตรวจสอบว่าข้อมูลใดเป็นการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่

3. ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผลในคดียาเสพติด

กระบวนการยุติธรรมในชั้นจับกุม ชั้นสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ และชั้นพิจารณาคดีของศาลเป็นการดำเนินคดีทางอาญาในระบบกล่าวหาโดยทั่วไปและในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นการดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย รวมทั้งหลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกจับในขณะถูกจับกุม หรือสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนเพื่อเป็นหลักประกันคุ้มครองผู้ถูกจับ หรือผู้ต้องหาได้รับการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และในชั้นศาลจำเลยต้องมีการตรวจสอบคุ้มครองสิทธิจำเลยตามกฎหมายอีกครั้งหนึ่ง สำหรับกระบวนการขั้นตอนในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มิได้กำหนดคุ้มครองเป็นสิทธิที่ต้องปฏิบัติต่อผู้ถูกจับผู้ต้องหา หรือจำเลย เป็นเพียงแนวปฏิบัติในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐในการแจ้งข้อกฎหมาย ประโยชน์ในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในเงื่อนไขที่ศาลจะให้ดุลยพินิจพิจารณาพิพากษาลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดสำหรับความผิดที่ได้กระทำนั้น เช่นนี้จึงควรกำหนดบทบัญญัติในการคุ้มครองสิทธิผู้กระทำความผิดหรือจำเลยโดยกำหนดให้มีการแจ้งสิทธิการให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผลในคดียาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 153 โดยแยกพิจารณาได้ดังนี้

3.1 ชั้นจับกุม

การจับกุมเป็นการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา สำหรับคดีอาญาโดยทั่วไปประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดสิทธิของผู้ถูกจับในชั้นเจ้าพนักงานต้องปฏิบัติต่อผู้ถูกจับโดยชัดเจนแล้ว แต่สำหรับในคดียาเสพติดมาตรการดำเนินการแจ้งข้อกฎหมายอันเป็นประโยชน์ในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 153 กำหนดให้เป็นเหตุบรรเทาส่วนลดโทษแก่ผู้กระทำความผิดให้สามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ในชั้นพิจารณาคดีของศาล จึงไม่ได้กำหนดเป็นสิทธิของผู้ถูกจับในคดียาเสพติดที่เจ้าพนักงานต้องบังคับบันทึกลงในรายละเอียดเอกสารบันทึกจับกุม หรือหากในบางกรณีผู้ถูกจับได้ให้ความร่วมมือนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดรายอื่น แต่เมื่อเจ้าพนักงานผู้จับกุมกับมิได้บันทึกรายละเอียดดังกล่าวไว้โดยชัดแจ้ง หรือละเลยไม่บันทึกเหตุดังกล่าวทำให้ผู้ถูกจับเสียสิทธิข้อกฎหมายประโยชน์ที่จะรับการพิจารณาจากศาลลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดเพียงได้ก็ได้อีก เช่นนี้ การกำหนดสิทธิในการแจ้งข้อกฎหมายอันเป็นประโยชน์ในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจึงเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกจับในคดียาเสพติดให้เกิดความเป็นธรรม และเพื่อป้องกันเพื่อมิให้เจ้าหน้าที่รัฐละเลยไม่ดำเนินการบันทึกรายละเอียดข้อเท็จจริงหากมีการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชั้นจับกุม และบันทึกการซักถามขยายผลเพื่อเป็นพยานหลักฐานที่ยืนยันว่าผู้กระทำความผิดมีการให้ข้อมูลสำคัญหรือไม่ หากไม่ปรากฏก็ควรบันทึกเหตุอันไว้เป็น

หลักฐาน เพื่อเป็นแนวกำหนดการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาประโยชน์ในการทำบันทึกเหตุดังกล่าวย้อนหลังทำให้เกิดเป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างชัดเจน

3.2 ชั้นสอบสวน

ขั้นตอนการดำเนินคดีในชั้นสอบสวน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนให้แก่พนักงานสอบสวนไว้โดยเฉพาะ พนักงานสอบสวนจึงมีบทบาทที่สำคัญให้การสร้างกลไกในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาในคดีอาญาเสพติดร้ายแรงภายใต้ขอบเขตอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิจารณาความเห็นทางสำนวนคดีต่อพนักงานอัยการ ซึ่งการกำหนดแนวทางการแจ้งเพื่อให้พนักงานสอบสวนดำเนินการแจ้งข้อกฎหมาย ประโยชน์ในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำคามผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก่อนทำการสอบคำให้การผู้ต้องหา ในบัญญัติตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาคดียาเสพติดและมีการดำเนินการที่เป็นเอกสารลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับทุกฝ่าย โดยให้การแจ้งข้อกฎหมายประโยชน์ในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำคามผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ก่อนทำการสอบคำให้การผู้ต้องหา และหากผู้ต้องหาไม่มีความประสงค์ให้การโดยสมัครใจให้สอบคำให้การโดยละเอียดที่เกี่ยวข้องทั้งบุคคล สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการขยายผลจับกุมหรือยึดทรัพย์สินของกลุ่มเครือข่ายยาเสพติด และให้ทำบันทึกข้อความรายงานผู้บังคับบัญชา ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินการและติดตามการสืบสวนขยายผลให้ทราบตามขั้นตอน เพื่อมิให้เกิดข้อสงสัยถึงข้อเท็จจริงที่ได้มาซึ่งข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำคามผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในการขยายผลปราบปรามยาเสพติดอย่างที่ผ่านมา

3.3 ชั้นพนักงานอัยการ

การพิจารณาสำนวนคดีของพนักงานอัยการในการใช้อำนาจตามกฎหมายและเป็นดุลยพินิจในการสั่งความเห็นทางคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สำหรับการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำคามผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หากพบว่าผู้ต้องหาได้ให้ข้อเท็จจริงต่อเจ้าหน้าที่ผู้จับกุม พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินการสั่งการตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้ได้ความจริงสำหรับในส่วนข้อมูลสำคัญที่ผู้ต้องหาได้ให้ไว้ต่อเจ้าหน้าที่ชุดจับกุมหรือพนักงานสอบสวนเพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริง อันจะทำให้พนักงานอัยการสามารถดำเนินการเพิ่มเติมข้อเท็จจริงสำหรับข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำคามผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้ต้องหาได้ให้คำให้การไว้ แม้จะยังไม่สามารถจับกุมตัวหรือออกหมายจับได้ในขณะฟ้องคดีต่อศาล และสำหรับกรณีผู้ต้องหา ทนายความ ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสียกับผู้ต้องหาไม่หนังสือเสนอต่อพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ประสานสอบถามติดตามความคืบหน้าไปยังเจ้าหน้าที่ผู้จับกุม หรือสั่งการไปยังพนักงานสอบสวนสอบสวนเพิ่มเติมผู้จับกุม หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ความชัดเจนในการขยายผลในคดียาเสพติดในการเร่งรัดการดำเนินการสืบสวนสอบสวนจากการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำคามผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 153 ว่าในชั้นจับกุมมีการแจ้งให้ทราบถึงประโยชน์ในการขยายผลในคดียาเสพติด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 153 หรือไม่ และในชั้นสอบสวนได้สอบปากคำผู้ต้องหาในการขยายผลในคดียาเสพติดหรือไม่ หากพบว่ามีให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมส่งให้พนักงานอัยการพิจารณาสำนวนคดีต่อไป นอกจากนี้ หากความปรากฏว่าผู้ต้องหา หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมีหนังสือหรือร้องด้วยวาจาขอความเป็นธรรมที่ผู้ต้องหาหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องสมัครใจยินยอมให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผลในคดียาเสพติดและทรัพย์สิน ให้มีอำนาจให้การประสานแจ้งไปยังผู้จับกุมดำเนินการตามความประสงค์ของผู้สมัครใจให้ข้อมูลแล้วรายงานผลให้ทราบ หากมีการจับกุมหรือออกหมายจับได้ในภายหลังผู้ต้องหาจะได้ไม่กระทบสิทธิในการได้รับการบรรเทาโทษในชั้นพิจารณาของศาล

3.4 ชั้นพิจารณาของศาล

สำหรับคดียาเสพติดที่มีความร้ายแรงนั้น ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในชั้นศาลจะมีการคุ้มครองสิทธิของจำเลยก่อนการสืบพยาน โดยศาลจะกำหนดนัดวันเพื่อคุ้มครองสิทธิแก่จำเลยและนัดสอบคำให้การ ในกรณีที่จำเลย

ประสงค์ให้การรับสารภาพในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกชั้นต่ำไม่เกิน 5 ปี ศาลย่อมสามารถจะพิพากษาลงโทษจำเลยได้โดยไม่ต้องสืบพยาน ในลักษณะเช่นนี้สิทธิในการที่จำเลยได้รับทราบถึงประโยชน์ในการให้ข้อมูลสำคัญคดียาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดนั้น จำเลยย่อมไม่มีโอกาสที่จะสามารถทราบและเข้าใจถึงประโยชน์ในการให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นประโยชน์ในการปราบปรามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความคดียาเสพติด พ.ศ. 2550 ก็มีได้กำหนดให้เป็นสิทธิคุ้มครองจำเลยในคดียาเสพติดร้ายแรงไว้ จำเลยย่อมไม่สามารถแถลงข้อเท็จจริงแห่งคดีและแจ้งต่อศาลให้ทราบหากกรณีจำเลยให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นประโยชน์ในการปราบปรามกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้ เช่นนี้ศาลย่อมใช้อำนาจในการสั่งให้พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะข้อเท็จจริงแห่งคดีเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาลงโทษจำเลยและเพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังจำเลยได้แถลงต่อศาล อันเป็นการดำรงไว้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม นอกจากนี้ สำหรับในกระบวนการพิจารณาความในคดียาเสพติด การกำหนดแนวทางเพื่อคุ้มครองสิทธิจำเลยในชั้นพิจารณาในการดำเนินการแจ้งข้อกฎหมาย ประโยชน์ในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ภายหลังเมื่อศาลได้ถามคำให้การจำเลยแล้วหากจำเลยประสงค์ให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผลในคดียาเสพติด ให้ศาลบันทึกรายงานพร้อมกับประสานไปยังพนักงานอัยการ หรือเรียกผู้จับกุม พนักงานสอบสวนมาสอบถามเพื่อให้ได้ความจริง หากข้อมูลสำคัญที่จำเลยให้ไว้สามารถขยายผลนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดรายอื่น ศาลย่อมนำเหตุผลบรรเทาโทษ ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา 153 กำหนดโทษน้อยกว่าไว้ได้

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พบว่า ประเทศไทยได้นำหลักการต่อรองคำรับสารภาพมาใช้เป็นเครื่องมือนำไปสู่การได้มาซึ่งพยานหลักฐานในดำเนินคดีหรือการออกหมายจับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของในองค์การอาชญากรรมยาเสพติด โดยการใช้อำนาจการแสวงหาพยานหลักฐานตามอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าที่รัฐมาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติด กำหนดไว้ในมาตรา 153 เพื่อใช้ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงในคดียาเสพติด สอดคล้องกับ อรรถนพ ลิขิตจิตตะ และคนอื่น ๆ (2548) ที่พบว่า สหรัฐอเมริกาใช้หลักการต่อรองการรับสารภาพมาใช้กระบวนการพิจารณาความอาญา โดยกำหนดไว้ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา Federal Rules of Criminal Procedure Rule 11 Pleas (e) เป็นหลักในการดำเนินการและพิจารณการต่อรองคำรับสารภาพ โดย American Bar Association กำหนดการต่อรองคำรับสารภาพไว้ว่าจะต้องประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประการ คือ (1) การยอมรับคำให้การรับสารภาพในความผิดใหม่ที่เกิดจากการต่อรองคำรับสารภาพที่มีเหตุผลสมควรอันเกี่ยวกับผลที่จำเลยยอมให้การรับสารภาพในความผิดที่มีโทษน้อยกว่าข้อหาเดิม (2) ต้องมีการสั่งฟ้องในความผิดอื่นหรือข้อหาอื่นที่ค้างอยู่ในคดี และ (3) เนื้อหาสาระของคำพิพากษาต้องระบุให้ชัดเจนถึงโทษ สอดคล้องกับ อุทัย อาทิวะ (2554) ที่พบว่า สาธารณรัฐฝรั่งเศสมีการนำหลักการการทำความตกลงทางอาญา (composition pénale) ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการต่อรองคำรับสารภาพ โดยพนักงานอัยการสามารถใช้ดุลยพินิจทำความตกลงกับผู้ต้องหาในความผิดบางประเภท เรียกว่า “การฟ้องคดีที่มีการรับสารภาพก่อนฟ้อง (CRPC)” ใช้ได้เฉพาะคดีที่มีความผิดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี สอดคล้องกับ พชร บุญสวัสดิ์ และรุ่ง ศรีสมวงษ์ (2565) ที่พบว่า สหราชอาณาจักรกำหนดเหตุผลโทษที่เกิดจากการให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ (cooperation with the police) เกิดจากแนวคำวินิจฉัยคดีในคำพิพากษากรณีจำเลยถูกจับและให้การเป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ทำให้ขยายผลไปยังผู้กระทำความผิดอื่น เป็นการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจตามหลักปฏิบัติของศาลสหราชอาณาจักร และสอดคล้องกับ Hilger (2001) ที่พบว่า สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกำหนดให้ศาลสามารถลดโทษน้อยกว่าอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดได้ในกรณีผู้กระทำความผิดได้มาให้ข้อมูลข่าวสารแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและรัฐได้ประโยชน์จากการให้ข้อมูลดังกล่าว โดยศาลสามารถใช้ดุลยพินิจลดโทษหรือยกเว้นโทษ หากผู้กระทำความผิด (1) ด้วยความสมัครใจเปิดเผยความลับที่เป็นการสนับสนุนอันสำคัญที่จะทำให้ความผิดที่เข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดนั้นได้รับการเปิดเผยออกมา และ (2) ด้วยความสมัครใจเปิดเผยความลับของผู้กระทำความผิดแก่หน่วยงานที่

บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ซึ่งตนได้รับรู้มาถึงแผนการดังกล่าวที่ยังอยู่ในช่วงเวลาที่สามารถชี้แจงการกระทำความผิดดังกล่าวได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในปัญหาการกำหนดนิยาม “การให้ข้อมูลสำคัญในคดียาเสพติด” ให้ชัดเจนและมีความสอดคล้องเหมาะสมกับนโยบายปราบปรามยาเสพติด

ควรกำหนดนิยามความหมายขึ้นให้ชัดเจนถึงความชอบเขตการบังคับใช้มาตรการปราบปรามให้ครอบคลุมทั้งคดียาเสพติดร้ายแรงและการยึดทรัพย์สิน โดยกำหนดนิยามความหมาย ดังนี้

“การให้ข้อมูลสำคัญในคดียาเสพติด” หมายถึง ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดร้ายแรงผู้ใดให้ถ้อยคำ เอกสาร หรือข้อมูลข่าวสารอื่นใด ซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และให้รวมถึงการยึดทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

2. ข้อเสนอแนะในปัญหาการได้มาซึ่งข้อมูลอันสำคัญในการขยายผลปราบปรามผู้กระทำความผิดร้ายแรงในคดียาเสพติด

2.1 ชั้นจับกุม

ควรบัญญัติให้ผู้จับกุมทำแบบบันทึกจับกุมและบันทึกซักถามขยายผลที่มีลักษณะเฉพาะคดียาเสพติดตามที่ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดประกาศกำหนดไว้ในราชกิจจานุเบกษา

2.2 ชั้นสอบสวน

ควรบัญญัติให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกฎหมายที่เป็นคุณประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิดร้ายแรงในคดียาเสพติดในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในชั้นสอบสวน

2.3 ชั้นพนักงานอัยการ

ควรบัญญัติให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งการผู้จับกุม พนักงานสอบสวน หากมีบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับร้องขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงในกรณีเพื่อให้ได้ความชัดในข้อกฎหมายที่เป็นคุณประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิดร้ายแรงในคดียาเสพติดในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

2.4 ชั้นพิจารณาของศาล

ควรบัญญัติให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้กระทำความผิดอาจเสนอคำร้องพร้อมพยานหลักฐานเพื่อแสดงต่อศาลให้ไต่สวนพิจารณาตรวจสอบว่าผู้กระทำความผิดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดร้ายแรง

3. ข้อเสนอแนะในปัญหาการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหาหรือจำเลยในการให้ข้อมูลสำคัญในการขยายผลในคดียาเสพติด

ควรบัญญัติให้ในชั้นจับกุมกำหนดให้ผู้จับกุมระบุการแจ้งข้อกฎหมายที่เป็นคุณประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิดร้ายแรงในคดียาเสพติดในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในบันทึกจับกุม

ในชั้นสอบสวนให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกฎหมายที่เป็นคุณประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิดร้ายแรงในคดียาเสพติดในการให้ข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก่อนเริ่มถามคำให้การผู้ต้องหา

เอกสารอ้างอิง

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2558). *แผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ 4 ปี พ.ศ. 2559-2562*. ผู้แต่ง.
ต่อศักดิ์ บุรณะเรืองโรจน์. (2536). การอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับแนวความคิดทางด้านนโยบายเพื่อการปราบปรามองค์กร
อาชญากรรม. *วารสารอัยการ*, 16(186), 55-82.
- ปณณวิช ประจวบลาภ. (2556). *ดุลยพินิจของศาลในการลดโทษ: ศึกษากรณีจำเลยให้ข้อมูลสำคัญในคดียาเสพติด*.
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พชร บุญสวัสดิ์ และรุ่ง ศรีสมวงษ์. (2565). *ปัญหาการรวบรวมข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตามประมวลกฎหมาย
ยาเสพติด มาตรา 153*. ค้นจาก <https://postgrads.mfu.ac.th/wp-content/uploads/2022/12/6251601259.pdf>
- ยุทธนา ไสวสุวรรณวงศ์. (2543). *วิเคราะห์เปรียบเทียบความผิดฐานสมคบ: ศึกษาเปรียบเทียบหลักกฎหมายในประเทศ
อังกฤษ ประเทศสหรัฐอเมริกา และไทย*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศักดิ์ชัย เลิศพานิชพันธุ์ และนิถมน รัตนะรัต. (2561). การรับทรัพย์สินของผู้กระทำผิดในคดียาเสพติดกับความ
เป็นธรรมและ
มนุษยธรรม. *วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*, 26(1), 63-94.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2566). *รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการภายใต้
นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. ผู้แต่ง.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2566). *สถิติคดียาเสพติด*. ผู้แต่ง.
- อรรณพ ลิขิตจิตตะ, ณรงค์ รัตนานุกูล และคมกริช หาญไชย. (2548). *มาตรการส่งเสริมบุคคลให้ความช่วยเหลือหรือให้ข้อมูล
แก่หน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย: การพัฒนามาตรการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (ระยะที่ 2)*.
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อุทัย อาทิวะช. (2554). *รวมบทความกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส*. วี. เจ. พรินดีง.
- อุทัย อาทิวะช. (2561). *หลักและทฤษฎี: ความผิดอาญาและโทษ*. วี. เจ. พรินดีง.
- Hilger, J. P. W. (2001). *Principal witness regulations to suppress organized crime in Germany*. Retrieved from
https://www.unafei.or.jp/publications/pdf/RS_No58/No58_13VE_Hilger4.pdf

การเมืองในการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่าง ของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566

โชตินรินทร์ เกิดสม¹ นิธิตา สิริพงศ์ทักษิณ²
ณัฐพงศ์ บุญเหลือ³ พัด ลวางกูร⁴

วันที่รับบทความ: 20 กุมภาพันธ์ 2568

วันแก้ไขบทความ: 25 มีนาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ: 28 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบท ปัญหา อุปสรรค การเมืองในการจัดการอุทกภัย และการบริหารจัดการภาครัฐต่อการแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน และการอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจง จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า (1) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการปัญหาอุทกภัย คือ การทำความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับระบบคลองในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย (2) การเมืองในการจัดการอุทกภัย พบว่า (2.1) การเมืองเชิงอำนาจในการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งถูกควบคุมโดยกลุ่มที่มีบทบาทนำทางการเมืองที่สืบทอดอำนาจมานาน มีผลให้การจัดการงบประมาณและโครงสร้างพื้นฐานที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ (2.2) การเมืองในเชิงขัดแย้ง การประสานงานของนักการเมืองและหน่วยงานของรัฐต่อการจัดการอุทกภัย พบว่า งบประมาณในการแก้ไขอุทกภัยยังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองทางการเมือง และ (2.3) ปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองในการจัดการอุทกภัย มีการเชื่อมโยงประสานการแก้ไขปัญหาอุทกภัย (3) การบริหารจัดการภาครัฐต่อการแก้ไขปัญหาอุทกภัย พบว่า (3.1) นโยบายรัฐในการจัดการปัญหาอุทกภัย ด้านการจัดการภัยพิบัติมีการนำไปใช้ปฏิบัติทั้งจากกฎหมาย พระราชบัญญัติ และแผนในการบูรณาการ (3.2) โครงสร้างของนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐ มีการนำกรอบนโยบาย/มาตรการ/แผนแม่บทต่าง ๆ มาพิจารณาร่วมในมิติ Top-Down โดยเชื่อมโยงกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (พ.ศ. 2564-2570) และ (3.3) บทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการจัดการอุทกภัย มีลักษณะเป็นผู้มีบทบาทนำการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานและการจัดสรรงบประมาณเป็นหลัก ต่างฝ่ายต่างกำหนดกรอบแผนงานในหลายระดับ ซึ่งพบว่า ยังขาดการบูรณาการและประสานงานที่เป็นระบบลุ่มน้ำ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ทำให้ไม่สามารถจัดการปัญหาได้อย่างทันที่

คำสำคัญ: การเมืองในการจัดการอุทกภัย; การบริหารจัดการภาครัฐ; พื้นที่ลุ่มน้ำยม

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ นักศึกษาปริญญาเอก, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: ckoedsom@gmail.com

^{2,3,4} คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Politics in Flood Management in the Lower Yom Basin in Sukhothai Province from 2001 to 2023

Chodnarin Koedsom¹ Nithita Siripongtugin²
Nattapong Boonlue³ Pad Lavankura⁴

Received: February 20, 2025

Revised: March 25, 2025

Accepted: March 28, 2025

Abstract

This research article aims to study the the context, problems, obstacles, politics in flood management, and public management towards the solutions for flood problems in the area under investigation from 2001 to 2023. The qualitative research technique was employed. Data were collected from documents and in-depth interviews with eight concerned qualified persons. The technique of focus group discussion was conducted with thirty subjects. Data were analyzed using content analysis techniques. Findings are as follows: (1) The problems and obstacles in flood management were the attempts to ensure that members of the general public understand the canal system in Sukhothai province. (2) Politics in flood management found the following. (2.1) Power politics in resource allocation has been controlled by groups of people with leading political roles who have long been in power. This results in differences in the budget allocations and infrastructures in each area. (2.2) Conflict politics: The coordination of the politicians and public agencies towards flood management found the following. The budget for solving flood problems was used as an instrument for political bargaining. (2.3) Political interactions in flood management in the area under study: Connections and coordination were found in finding the solutions for flood problems. (3) Public management towards the solutions for flood problems found the following. (3.1) The government policy for the management of flood problems under investigation in the aspect of disaster management found to be implemented in regard to the laws, the Acts and the plans for integration. (3.2) The structure of the government policy related to public agencies found that the policy framework/measures/master plan were considered in the top-down dimension with connections. These were in accordance with the Disaster Prevention and Mitigation Plan, B.E. 2564-2570 (2021-2027). (3.3) The roles of public agencies in flood management found to be the roles of the decision makers in the use of agency resources and budget allocations. Each agency determined the plan framework at different levels. Systematic integration and coordination found to be insufficient from upstream, midstream, and downstream. Therefore, the problems could not be immediately solved.

Keywords: Politics in Flood Management; Public Sector Management; Lower Yom River Basin

Type of Article: Research Article

---

¹Ph.D. Candidate, Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University
Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand
Corresponding Author Email: ckoedsom@gmail.com

^{2,3,4}Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

บทนำ

ปัญหาอุทกภัยในจังหวัดสุโขทัยเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทุกปี มีสาเหตุหลักมาจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์ที่จังหวัดสุโขทัยเป็นพื้นที่รับน้ำ ทำให้น้ำไหลผ่านเข้าสู่ทุ่งนาและพื้นที่ต่าง ๆ ลักษณะน้ำของสุโขทัยเป็นแบบน้ำไหลผ่าน เมื่อเกิดน้ำท่วมน้ำจะไหลผ่านออกไปอย่างรวดเร็วเข้าสู่ทุ่งนาและพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่แอ่งกระทะที่ขังน้ำไว้ ทำให้การจัดการน้ำท่วมเป็นเรื่องที่ท้าทาย การเมืองมีบทบาทสำคัญในการผลักดันโครงการขนาดใหญ่ในจังหวัดสุโขทัย โดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างที่มีความเชื่อมโยงระหว่างหลายอำเภอ การตัดสินใจในระดับท้องถิ่นมักจะมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณและการสนับสนุนจากภาครัฐ ส่วนการเมืองในระดับจังหวัดมักจะต้องประสานกับรัฐบาลส่วนกลางเพื่อผลักดันโครงการที่มีมูลค่าสูง เช่น การก่อสร้างเขื่อนและระบบระบายน้ำขนาดใหญ่ที่สามารถลดความเสี่ยงจากอุทกภัยได้อย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันบทบาทของท้องถิ่นแต่ละแห่งที่อยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำยมได้พยายามออกมาเรียกร้องในส่วนที่เกิดปัญหากับประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกหน่วยงานพยายามเรียกร้องเกี่ยวกับปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นกับประชาชน พัฒนาการเชิงนโยบายของรัฐในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อการจัดการปัญหาอุทกภัยลุ่มแม่น้ำยมตอนล่างในจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 ภาคส่วนที่สำคัญในขั้นตอนการสร้างแนวทางมาตรการป้องกันอุทกภัย ได้แก่ ภาคส่วนการเมือง ภาคส่วนของหน่วยงานราชการ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งแต่ละภาคส่วนล้วนมีความสำคัญที่ส่งผลต่อการกำหนดแนวทางมาตรการจัดการอุทกภัยทั้งสิ้น ตามภารกิจที่ได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในการปกป้องและคุ้มครองตนเอง รวมถึงพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 แต่ผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ และมีบทบาทมากที่สุด คือ ภาคส่วนการเมืองซึ่งในที่นี้จะหมายถึงรัฐบาลที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญ (stakeholders) จากการจัดการอุทกภัยของประเทศ บทบาทหน้าที่ของฝ่ายการเมืองในการบริหารประเทศ คือ บทบาทในการกำหนดนโยบาย แนวทาง มาตรการในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศ โดยการกำหนดนโยบาย แนวทาง รวมถึงมาตรการต่าง ๆ สามารถออกมาได้ในหลายรูปแบบ ได้แก่ บทบาทในการกำกับ ดูแล ควบคุม และติดตามผลการนำนโยบายไปปฏิบัติของข้าราชการประจำว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายหรือไม่ ซึ่งโดยปกติรัฐมนตรีว่าการและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงจะเป็นผู้กำกับ ดูแล ควบคุม และติดตามผลการนำนโยบายไปปฏิบัติของหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย การให้ความเห็นชอบและการแต่งตั้งข้าราชการประจำระดับสูง (ระดับกรมขึ้นไป) เพื่อให้เป็นหลักประกันว่านโยบายของฝ่ายการเมืองจะได้รับการปฏิบัติจากข้าราชการประจำอย่างเต็มความสามารถ หากข้าราชการประจำละเลยไม่นำนโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจัง ฝ่ายการเมืองก็มีอำนาจในการโยกย้ายข้าราชการดังกล่าวได้ จากเหตุผลว่าย้ายเพื่อความเหมาะสมและเพื่อให้นโยบายบรรลุผลสำเร็จ ส่วนการแต่งตั้งข้าราชการระดับล่างนั้นเป็นเรื่องของข้าราชการประจำ

แนวทางการจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหา น้ำท่วมของจังหวัดสุโขทัย พบว่า ได้มีการเตรียมการในทุก ๆ ด้านทุกระยะ เพื่อป้องกันมิให้ภัยที่อาจจะเกิดขึ้นมีความรุนแรงจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน ทั้งการจัดตั้งศูนย์ประมวลวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์น้ำ โครงการชลประทานสุโขทัย เพื่อบริหารข้อมูลสถานการณ์น้ำ การบริหารจัดการน้ำ และการกำหนดทิศทางการระบายน้ำให้มีความเหมาะสมกับปริมาณน้ำไหลผ่านเข้ามา แต่ด้วยเหตุสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดสุโขทัย ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม แม่น้ำยมไหลผ่านจากตอนเหนือลงสู่ทางตอนใต้ของจังหวัด ลานน้ำยมจะมีขนาดที่กว้างทางตอนเหนือและจะมีขนาดแคบลงเมื่อเข้าสู่ตัวเมือง ซึ่งเป็นปัญหาที่ไม่สามารถจะบริหารจัดการสภาพปัญหาดังกล่าวได้ ดังนั้น แนวทางการบริหารจัดการน้ำของจังหวัดสุโขทัยยังคงต้องเป็นการดำเนินการกำหนดแนวทางและแก้ไขปัญหาน้ำ การควบคุมการไหล การผันน้ำ การกำหนดทิศทางการระบายน้ำ ตามแนวทางที่กำหนดในแผนปฏิบัติการต่าง ๆ ของจังหวัด ในการตั้งรับปัญหาจากน้ำที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อปกป้องคุ้มครองสภาพความเป็นอยู่ ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนในจังหวัดให้ได้รับผลกระทบให้น้อยที่สุด (สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุโขทัย, 2564)

อย่างไรก็ดี การจัดการอุทกภัยและมองผ่านมุมมองของนโยบายสาธารณะ (public policy) ผู้ที่เหมาะสมกับการเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนหลัก (main stakeholder) คือ ประชาชน แต่ในเรื่องของผู้ที่ได้รับผลประโยชน์ (beneficiary) นอกจากประชาชน

จะได้รับผลดีจากการจัดการอุทกภัยที่มีประสิทธิภาพ ผู้ที่กำหนดแนวทาง มาตรการนั้น ๆ ก็ได้รับผลประโยชน์ทางอ้อม โดยสิ่ง
ที่ภาคการเมืองจะได้รับตอบแทนจากการจัดการที่มีประสิทธิภาพนั้น ก็คือ ความนิยม (popularity) ที่จะส่งผลต่อภาพลักษณ์
ของรัฐบาล และทำให้พรรคการเมืองที่เป็นพรรคแกนนำของรัฐบาลก็จะพลอยได้รับไปด้วย ดังนั้น การจัดการอุทกภัยที่มี
ประสิทธิภาพจึงเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาลในการสร้างภาพลักษณ์ และเป็นเครื่องมือพิสูจน์ความสามารถในการแก้ไข
ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน เพราะผลกระทบของอุทกภัยนั้นส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมกับประชาชน ทั้ง
ในแง่ผลกระทบต่อตัวบุคคล ผลกระทบต่อสังคม และผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ การวิจัยนี้ได้ให้ความสนใจในตัวแสดงที่
เกี่ยวข้องในการนำนโยบายไปปฏิบัติในการจัดการปัญหาอุทกภัยลุ่มแม่น้ำยมตอนล่างในจังหวัดสุโขทัย ในช่วง พ.ศ. 2554-
2566 ซึ่งการจัดการในสถานการณ์สำคัญ ๆ ในช่วงเวลาดังกล่าว ความแตกต่างของแต่ละเหตุการณ์และขนาดความรุนแรง
ของอุทกภัยในแต่ละพื้นที่ในจังหวัดสุโขทัย การจัดการของรัฐบาลแต่ละช่วงเวลาที่ผู้บริหารมีที่มาแตกต่างกันยังไม่สามารถ
จัดการปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ดังกล่าวได้ โดยในทุก ๆ ปี ประชาชนในพื้นที่ยังได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยมาตลอด
ต่อเนื่อง ซึ่งรัฐบาลไม่ว่าจะผ่านมาก็ยุคสมัยก็ยังไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ได้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในสุโขทัย
มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการอุทกภัย เนื่องจากการปฏิบัติการในระดับพื้นที่มีความเข้าใจในบริบทท้องถิ่นมากกว่า
ภาครัฐส่วนกลาง โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการระบายน้ำจากลำน้ำยม โดยต้องมีการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชนใน
การแก้ปัญหามีประสิทธิภาพ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมเป็นไปอย่างรวดเร็วและยั่งยืน (สำนักงานป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุโขทัย, 2564)

จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น พบว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับน้ำและ
อุทกภัยได้สร้างผลกระทบต่อประชาชน แม้รัฐบาลและหน่วยงานราชการจะเข้าไปให้ความช่วยเหลือและแก้ไข
ปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่องแต่ก็ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเด็ดขาด ทั้งนี้ ในการจัดการน้ำท่วมในจังหวัดสุโขทัย
นับได้ว่ามีความยุ่งยากด้วยพื้นที่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตที่เป็นหมู่บ้านแบบดั้งเดิม ผสมผสานกับชุมชนเมืองขนาดใหญ่
ที่ประกอบไปด้วย บริษัทเอกชน ภาคธุรกิจ ห้างสรรพสินค้า จำนวนมาก แต่ด้วยรูปแบบการปกครองหลักยังเป็นราชการ
ส่วนภูมิภาคจึงมีความซับซ้อนในเชิงอำนาจหน้าที่ระหว่างกลไกราชการระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน กับการเมือง
ในท้องถิ่น เมื่อพิจารณาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและในกระบวนการจัดการ พบประเด็นที่นำมาสู่คำถามสำคัญ คือ บทบาท
หน้าที่ของกลไกราชการจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน มีส่วนสำคัญในการจัดการอุทกภัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาความ
เดือดร้อนและผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่มากน้อยเพียงใด และในการดำเนินการของนักการเมืองท้องถิ่นนั้นปรากฏมิตินิติ
ความสัมพันธ์เชิงอำนาจหรือไม่ จากการสำรวจบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสุโขทัย พบว่า การแก้ไขปัญหาน้ำ
ท่วมในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมของนักการเมืองท้องถิ่นหลายมิติ
เช่น การบริหารจัดการเชิงนโยบาย ความร่วมมือระหว่างองค์กร การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและเอกชน ตัวอย่างที่เด่นชัด
คือ “สุโขทัยโมเดล” ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดการน้ำ โดยเฉพาะการควบคุมการระบายน้ำ
ผ่านประตูระบายน้ำและการพัฒนาระบบป้องกันน้ำท่วม เช่น กำแพงปูนริมแม่น้ำยมเพื่อป้องกันน้ำหลากซ้ำซากที่เกิดขึ้นเป็น
ประจำทุกปี ในระดับการเมืองนักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการประสานงานกับหน่วยงานรัฐ เช่น องค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดและกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการลงพื้นที่เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนในสถานการณ์ฉุกเฉิน
ความคาดหวังของประชาชนในจังหวัดสุโขทัยยังรวมถึงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบระบายน้ำ การก่อสร้างเขื่อน
และการจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยในพื้นที่ลุ่ม
ทั้งนี้ ปัญหาน้ำท่วมในจังหวัดสุโขทัยยังสะท้อนถึงความท้าทายทางการเมืองในเรื่องความร่วมมือและการจัดการทรัพยากรน้ำ
ระหว่างจังหวัดที่มีแม่น้ำยมไหลผ่าน ซึ่งต้องการการวางแผนระยะยาวและนโยบายที่ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทาง
ภูมิอากาศและความต้องการของชุมชนในพื้นที่ (ชูชาติ อุทัยชิต, 2559)

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเมืองในการจัดการปัญหาอุทกภัยลุ่มแม่น้ำยม
ตอนล่างในจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 เพื่อให้เข้าใจบริบท ปัญหา และอุปสรรคในการจัดการ การเมืองในการจัดการ

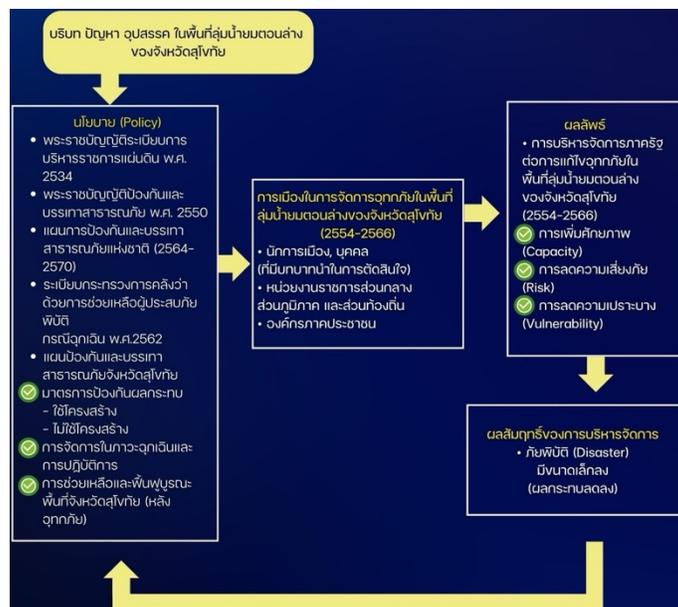
อุทกภัย และการบริหารภาครัฐต่อการแก้ไขปัญหาอุทกภัยแม่น้ำยมตอนล่างในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน ตลอดจนจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ เพื่อใช้เป็นตัวแบบในการบริหารจัดการปัญหาอุทกภัย ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะลดผลกระทบ ลดความรุนแรง ลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและรัฐ และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยในจังหวัดสุโขทัย สำหรับฝ่ายการเมืองนั้นมีความต้องการงบประมาณเพื่อพัฒนาพื้นที่และแก้ไขปัญหาอุทกภัยในจังหวัดสุโขทัยที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งเกิดจากปัญหาการระบายไม่ทันหรือการไหลของน้ำที่ท่วมขังในพื้นที่เศรษฐกิจโดยเฉพาะในอำเภอเมืองสุโขทัย ซึ่งการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในแต่ละระดับจึงมีความสำคัญยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบท ปัญหา และอุปสรรคในการจัดการอุทกภัยลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566
2. เพื่อศึกษาการเมืองในการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566
3. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการภาครัฐต่อการแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเมืองในการจัดการปัญหาอุทกภัยลุ่มน้ำยมตอนล่างในจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ การนำนโยบายไปปฏิบัติ (วรเดช จันทรศร, 2552) การบริหารจัดการภัยพิบัติ (ณัฐรัฐ กาญจนโหติ, 2557) ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย, 2567) การเมืองกับระบบราชการ (Riggs, 1966) การบริหารเชิงระบบ (จันทวานี สงวนนาม, 2551) การบริหารจัดการความเสี่ยง และงานวิจัยของ ชโลธร กุลดาวรรค (2557), ทศย์ทิพย์ นราแหวน (2559), ธัญญารัตน์ ทองเชื้อ (2560), อุทัย เลหาวิเชียร และสุวรรณี แสงมหาชัย (2560), ปุณิกา พรานพนัส และสุวรรณี แสงมหาชัย (2563) และ Warner (2008) จากนั้นจึงกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเมืองในการจัดการปัญหาอุทกภัยลุ่มแม่น้ำยมตอนล่างในจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจง (focus group discussion) ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยพิจารณาจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศไทย ดังนี้

1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม พ.ศ. 2567 จำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้กำหนดนโยบายด้านการจัดการอุทกภัย จำนวน 2 คน ได้แก่

(1) นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(2) นายสมเจตน์ ลิ้มปะพันธ์ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ จำนวน 3 คน ได้แก่

(1) นายสุชาติ ทีคะสุข ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย

(2) นายอดิเทพ กมลเวชช์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร

(3) นายชุตติเดช มีจันทร์ ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่

กลุ่มที่ 3 กลุ่มนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการอุทกภัย จำนวน 3 คน ได้แก่

(1) รศ.ดร.เสรี ศุภราทิตย์ ผู้อำนวยการศูนย์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ มหาวิทยาลัยรังสิต

(2) นายชวลิต จันทรวรธน วิศวกกรแหล่งน้ำ ผู้เชี่ยวชาญเรื่องน้ำของประเทศไทย

(3) ดร.สุรสวัสดิ์ ภูมิพานิช นักภูมิสารสนเทศชำนาญการ สำนักประยุกต์และบริหารภูมิสารสนเทศ

1.2 การอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาอุทกภัยลุ่มแม่น้ำยมตอนล่างในจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 จำนวน 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ณ ห้องประชุมศรีนคร ชั้น 3 ศาลากลางจังหวัดสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 9 คน

กลุ่มที่ 2 วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ณ ห้องประชุมชั่วคราว โครงการปรับปรุงคลองยม-น่าน จังหวัดสุโขทัย สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดใหญ่ที่ 4 สำนักพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ กรมชลประทาน จำนวน 14 คน

กลุ่มที่ 3 วันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ณ ห้องประชุมเทศบาลตำบลบ้านกล้วย ชั้น 2 ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์และแบบอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจงที่สร้างขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องและสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ครบถ้วน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากคณะกรรมการที่ปรึกษาจำนวน 3 คน ทั้งนี้ แบบสัมภาษณ์ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และแบบการอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจงกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาอุทกภัยลุ่มแม่น้ำยมตอนล่างในจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราวิชาการ งานเขียน สื่อสิ่งพิมพ์ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ วารสาร และจุลสาร ทั้งที่เป็นของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน บทความในหนังสือพิมพ์ทั้งรายวันรายสัปดาห์ ข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัยที่ผ่านมา โดยข้อมูลที่ได้ส่วนหนึ่งเป็นข้อมูลที่ปรากฏอยู่ก่อนแล้ว และรายงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา โดยผู้วิจัยได้รวบรวมมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นที่ต้องการ

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการอุทกภัยของประเทศไทย จำนวน 8 คน

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจง โดยผู้ที่เข้าร่วมสนทนาดังกล่าวนี้เป็นผู้หรือมีความเชี่ยวชาญหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบที่จะให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยได้ ได้แก่ ผู้นำชุมชน นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย จำนวน 30 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำบันทึกที่ได้จากการสัมภาษณ์และการอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจงการเมืองในการจัดการปัญหาอุทกภัยลุ่มแม่น้ำยมตอนล่างในจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 ได้แก่ บริบท ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการอุทกภัย การเมืองในการจัดการอุทกภัย และการบริหารจัดการภาครัฐในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 มาจัดหมวดหมู่และจัดกลุ่มข้อมูล แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเมืองในการจัดการปัญหาอุทกภัยลุ่มแม่น้ำยมตอนล่างในจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 พบว่า

1. บริบท ปัญหา และอุปสรรคในการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566

บริบทและสภาพปัญหาอุทกภัยในจังหวัดสุโขทัยที่ได้รับผลกระทบในอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ลุ่มน้ำที่ไหลผ่านจังหวัดสุโขทัยเป็นลำน้ำเดียวที่ไหลจากภาคเหนือตอนบนที่ไม่มีโครงสร้างป้องกันขนาดใหญ่เพื่อรองรับน้ำก่อนไหลลงสู่ลุ่มน้ำตอนล่างของแม่น้ำยม 4 สาย คือ ปิง วัง ยม และน่าน เป็นแม่น้ำสายหลัก และเป็นต้นน้ำของแม่น้ำเจ้าพระยา ไม่สามารถบริหารจัดการภายในลุ่มน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อปริมาณน้ำที่ไหลมารวมกันในขณะที่ฝนตกหนักทำให้น้ำจำนวนมากเอ่อล้นเข้าท่วมพื้นที่เศรษฐกิจและพื้นที่การเกษตรเกิดความเสียหายแก่ประชาชนเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการบริหารจัดการมลน้ำในจังหวัดสุโขทัย บริบทภาพรวมของอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 เปรียบเทียบเครื่องมือและแนวทางการแก้ปัญหาด้วย 2 มาตรการ ประกอบด้วย มาตรการเชิงโครงสร้าง ได้แก่ การสร้างอ่างเก็บน้ำ การขยายลำน้ำ โครงการแก้มลิง ฝายกั้นน้ำ และมาตรการไม่ใช้โครงสร้าง ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายและการฝึกอบรมประชาชนเพื่อเพิ่มศักยภาพและความสามารถ

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการน้ำในจังหวัดสุโขทัย ได้แก่ ลักษณะทางภูมิศาสตร์จังหวัดสุโขทัยเป็นพื้นที่ราบมีแม่น้ำยมไหลผ่านทำให้เกิดปัญหาอุทกภัยในฤดูฝน และภัยแล้งในฤดูแล้ง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปริมาณฝนที่ไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำในแหล่งน้ำการใช้ประโยชน์จากน้ำ การใช้น้ำเพื่อการเกษตร อุตสาหกรรม และการบริโภคของประชากรเพิ่มขึ้น ทำให้ความต้องการใช้น้ำสูงขึ้น และโครงสร้างพื้นฐานระบบชลประทานและระบบระบายน้ำยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง

รูปแบบการดำเนินการในการจัดการอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย การแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยมีการบริหารจัดการในทุกภาคส่วน ทั้งในระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ และระดับท้องถิ่น นโยบายมาตรการและรูปแบบในการจัดการจะไม่ดำเนินการเฉพาะพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบ จะต้องเชื่อมโยงกันในการบริหารจัดการน้ำท่วม ทั้งระบบลุ่มน้ำยมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ มีการจัดสรรทรัพยากรบุคคลากรและงบประมาณเพื่อการลงทุน ทั้งใช้สิ่งก่อสร้างและไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง รูปแบบในการบริหารจัดการ บูรณาการการแก้ไขปัญหาการเผชิญเหตุการณ์ การแก้ไขระยะสั้นและระยะกลางอย่างจริงจัง และระบบควบคุมการสั่งการให้มีการดำเนินการตามแผนงานทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการปัญหาอุทกภัยในพื้นที่จังหวัด คือ การสร้างความเข้าใจกับประชาชนให้ทราบถึงการจัดการปัญหาอุทกภัยและระบบคลองของสุโขทัย รวมถึงปัญหาการเมืองและข้าราชการที่มีบทบาทส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการจัดการปัญหาอุทกภัย ซึ่งควรแสดงการสนับสนุนและผลักดันให้เห็นความสำคัญในระดับนโยบาย

2. การเมืองในการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566

ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและความมั่นคงในเรื่องน้ำท่วมชี้ให้เห็นว่า ผู้มีส่วนได้เสียที่มีอำนาจทางการเมืองใช้กรอบแนวคิดและทัศนคติที่แตกต่างกันในการตอบสนองต่อภัยพิบัติน้ำท่วม การตอบสนองในเชิงนโยบาย การบริหารจัดการจัดการทรัพยากร หรือการควบคุมดูแลโครงการต่าง ๆ เนื่องจากความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ของรัฐ ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้เสียในการจัดการทรัพยากรน้ำ นักการเมืองระดับสูงและข้าราชการมีบทบาทในการตัดสินใจให้ความช่วยเหลือในพื้นที่บางพื้นที่ก่อนแม้จะได้รับผลกระทบน้อยโดยไม่อยู่ในพื้นที่เป้าหมายที่กำหนด

การประสานงานของนักการเมืองและหน่วยงานของรัฐต่อการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาท่วมในจังหวัดสุโขทัย ในระดับการเมืองมีความต้องการงบประมาณเพื่อพัฒนาพื้นที่และแก้ไขปัญหาท่วมในจังหวัดสุโขทัยที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม ในการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือภัยพิบัติในแต่ละระดับมีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการบริหารจัดการและการตอบสนองให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ระดับบัญชาการมีหน้าที่ในการตัดสินใจที่สำคัญในเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารระดับสูงในรัฐบาลหรือผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจทางการเมืองและจัดสรรทรัพยากรที่สำคัญในการรับมือกับภัยพิบัติ การเมืองมีบทบาทสำคัญในการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย เนื่องจากการตอบสนองต่อสถานการณ์น้ำท่วมต้องพิจารณาการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ การตัดสินใจทางการเมืองมีผลกระทบต่อการจัดสรรทรัพยากร และการบริหารจัดการที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในช่วงเกิดภัยพิบัติได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การเมืองในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยเกี่ยวข้องกับการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งท้องถิ่นและส่วนกลาง การตัดสินใจในระดับท้องถิ่นบางครั้งอาจถูกกำหนดโดยความต้องการทางการเมืองหรืออิทธิพลจากการสนับสนุนของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณหรือการให้ความช่วยเหลือ

บทบาททางการเมืองในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัยระหว่างปี พ.ศ. 2554-2566 มีผลกระทบต่อการจัดการอุทกภัยและชุมชนท้องถิ่น โดยนักการเมืองในพื้นที่มีบทบาทนำในการประสานงานระหว่างภาครัฐและประชาชน การผลักดันโครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาภัยจากอุทกภัย การเมืองท้องถิ่นเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดผลลัพธ์ในการจัดการอุทกภัยผลกระทบที่เกิดขึ้นมีทั้งในเชิงบวกและลบ ส่วนการสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่นสามารถผลักดันโครงการที่มีประโยชน์ต่อชุมชน

ปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองในการจัดการอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 เป็นการเชื่อมโยงระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นกับหน่วยงานภาครัฐและการเมืองระดับประเทศ การร่วมมือระหว่างหน่วยงานในระดับจังหวัดและส่วนกลางในการประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้สามารถจัดการปัญหาอุทกภัยและผลักดันการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างทันท่วงที อย่างไรก็ตาม ผู้มีบทบาทนำของการเมืองท้องถิ่นมีอิทธิพลในการพิจารณาโครงการที่ได้รับการสนับสนุนซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน อีกทั้งปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองในระดับภูมิภาคและส่วนกลางมีบทบาทนำในการกำหนดนโยบายและการจัดสรรงบประมาณในการจัดการอุทกภัย แม้ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบจะมีหน้าที่และอำนาจในการจัดการอุทกภัยในการเจรจาต่อรองและประนีประนอมของบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เกิดการกระจายงบประมาณสอดคล้องกับความต้องการของทุกหมู่บ้าน

3. การจัดการของภาครัฐต่อการแก้ไขปัญหาอุทกภัยในจังหวัดสุโขทัย

นโยบายรัฐเกี่ยวกับการจัดการปัญหาอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย การบริหารจัดการของภาครัฐและการจัดการภัยพิบัติ ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564-2570 ได้นำมาใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับกาวิจัย เช่น การอ้างอิงจากพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ที่สามารถใช้ในการวิเคราะห์การสั่งการแบบ “Single Command” หรือการสั่งการเอกภาพ ที่มีกำหนดความชัดเจนในระดับต่าง ๆ โดยให้อำนาจการสั่งการตั้งแต่ระดับรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้ว่าราชการจังหวัด เทศมนตรี นายอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผ่านมาตรา 13

มาตรา 14 มาตรา 15 มาตรา 17 มาตรา 19 และมาตรา 20 ของกฎหมายดังกล่าว และสามารถต่อยอดด้วยการเปรียบเทียบกับ การบริหารจัดการภัยพิบัติในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ที่หน่วยงาน Federal Emergency Management Agency (FEMA) ใช้ระบบเดียวกันในการจัดการภาวะฉุกเฉิน ซึ่งเป็นตัวอย่างของการนำเอาระบบจัดการที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารภัยพิบัติขนาดใหญ่

รัฐบาลมีการสั่งการในลักษณะภาพรวมเป็นวงกว้างเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น มีการกำหนด ยุทธศาสตร์ แผนแม่บท และมาตรการกำกับดูแลในเชิงการบริหารจัดการและนโยบาย จะเป็นเพียงกรอบแผนงานที่กำหนด ให้แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงาน/โครงการในระดับปฏิบัติการที่ยังได้มีการบูรณาการในระดับปฏิบัติ ทำให้ บางแผนงาน/โครงการที่ได้ดำเนินการไปสร้างผลกระทบต่อแผนงานอื่น ๆ เช่น การก่อสร้างถนนขวางเส้นทางน้ำโดยออกแบบ ที่ลวดขนาดเล็กปัญหาการระบายน้ำได้ช้า ความไม่มีเสถียรภาพของทีมงานผู้บริหาร และการปรับเปลี่ยนทีมงานผู้บริหาร ทำให้การ ดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง

โครงสร้างนโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐกับประชาชนต่อการจัดการปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ จังหวัดสุโขทัยมีการวางกรอบที่ชัดเจนว่าจะขับเคลื่อนด้วยบุคคลกลุ่มบุคคลหรือคณะกรรมการการดำเนินงานการแก้ไข ปัญหาน้ำท่วมของประเทศไทยตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับท้องถิ่น มีการนำกรอบนโยบาย/มาตรการ/แผนแม่บทต่าง ๆ มา พิจารณาร่วมในมิติ Top-Down โดยเชื่อมโยงกันและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วม ในมิติของแต่ละหน่วยงานที่มีการกิจในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (พ.ศ. 2564-2570) เป็นการมุ่งเน้นระหว่างเกิดและหลังเกิดภัยมากกว่าการเตรียมการก่อนเกิดภัย (เน้นแก้ปัญหามากกว่าการตั้งรับ และเตรียมพร้อม) ทั้งนี้ หากในอนาคตมีการจัดทำกรอบเพิ่มเติมในลักษณะ Bottom-Up จากระดับท้องถิ่นไปสู่ระดับประเทศ ก็จะทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาที่ตรงกับสภาพพื้นที่การจัดการอุทกภัย หรือการแก้ไขปัญหาจะให้ความสำคัญในการเตรียม ความพร้อมรับมือสถานการณ์น้ำท่วม แผนป้องกันบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติกำหนดมิติของการลดความเสี่ยง มิติ ประสิทธิภาพการจัดการ มิติการจัดการภาวะฉุกเฉิน และมิติการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน ด้วยการพิจารณาบริบทของพื้นที่และ ดำเนินการตามบริบทของพื้นที่ที่แตกต่างกัน

บทบาทของหน่วยงานภาครัฐในการจัดการปัญหาอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย บทบาทของหน่วยงานที่ กฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ ที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานชัดเจนแล้ว เพื่อเป็นกรอบในการปฏิบัติงานของ ทุกหน่วยงาน ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น การทำงานของระบบจะเกิดความล่าช้าและประสิทธิภาพ ลดลงได้จะต้องขอพิจารณาขั้นตอนความซับซ้อนและการทับซ้อนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อการ ใช้ ทรัพยากรและลดความคุ้มค่าด้านประสิทธิภาพการให้ความช่วยเหลือประชาชนให้รวดเร็ว ทันต่อความต้องการของ ผู้ประสบภัย และการจัดการทรัพยากรที่มีระบบคุ้มค่าในด้านงบประมาณด้วย

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการเมืองในการจัดการปัญหาอุทกภัยลุ่มแม่น้ำยมตอนล่างในจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 มีประเด็น สำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. บริบท ปัญหา และอุปสรรคในการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำยมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 พบว่า จังหวัดสุโขทัยเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม แม่น้ำยมที่ไหลผ่านจากตอนเหนือสู่ทางตอนใต้ของจังหวัด สภาพพื้นที่ดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม บ่อยครั้งโดยเฉพาะเมื่อฝนตกหนักในช่วงฤดูฝน การบริหารจัดการร่วมกันระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วน ท้องถิ่น ยังขาดการประสานงานที่เป็นระบบและเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถจัดการปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่ สอดคล้องกับ ปฎิภา พรานพนัส และสุวรรณี แสงมหาชัย (2563) ที่พบว่า การจัดการน้ำในสถานการณ์วิกฤตต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การมีข้อมูลที่ครบถ้วนและทันสมัยเพื่อการตัดสินใจที่รวดเร็ว การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการ

พัฒนาระบบการสื่อสารที่ชัดเจนและโปร่งใส โดยการเมืองมีบทบาทหน้าที่ส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณในการจัดการน้ำและการตัดสินใจเชิงพื้นที่ และสอดคล้องกับ อุทัย เลาหวิเชียร และสุวรรณี แสงมหาชัย (2560) ที่พบว่า การให้ความรู้และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำในพื้นที่เสี่ยงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการลดความเสียหายจากอุทกภัย ในแง่ของการเมือง การจัดการอุทกภัยในท้องถิ่นแสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของการตัดสินใจเชิงนโยบายจากรัฐบาล

2. การเมืองในการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2554-2566 พบว่า การจัดการแม่น้ำและโครงการป้องกันน้ำท่วม การเมืองและข้าราชการมีบทบาทหน้าที่ในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ การที่การเมืองมีบทบาทหน้าที่ส่งผลให้การตัดสินใจโครงการที่อาจไม่ได้พิจารณาตามความจำเป็นของชุมชนทั้งหมด แต่พิจารณาตามความเหมาะสมทางการเมืองหรือผลประโยชน์ของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ประชาชนในพื้นที่มีบทบาทจำกัดในการมีส่วนร่วม และความไม่ต่อเนื่องของโครงการที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของผู้ว่าท้องถิ่นหรือการขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ Warner (2008) ที่พบว่า ปัญหาน้ำท่วมไม่ได้เป็นเพียงเรื่องทางวิศวกรรมหรือการจัดการทางกายภาพ แต่ยังสะท้อนถึงความขัดแย้งทางสังคม การเมือง และอำนาจที่ซ่อนอยู่ในกระบวนการตัดสินใจ โครงการป้องกันน้ำท่วมจึงมักกลายเป็นพื้นที่ของการต่อรองและแข่งขันกันระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่มีมุมมองและผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน

3. การจัดการของภาครัฐต่อการแก้ไขปัญหาอุทกภัยในจังหวัดสุโขทัย พบว่า (1) นโยบายรัฐเกี่ยวกับการจัดการปัญหาอุทกภัยมีพื้นฐานอยู่บนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และนโยบายรัฐบาล ซึ่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 กำหนดแนวทางและมาตรการสำหรับการจัดการภัยพิบัติในทุกพื้นที่ การจัดการอุทกภัยอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยโครงสร้างนโยบายที่ชัดเจนและการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชน และผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการปัญหาอุทกภัย สอดคล้องกับ หทัยทิพย์ นราแหวน (2559) ที่พบว่า การจัดการอุทกภัยที่ประสบความสำเร็จต้องคำนึงถึงทั้งบริบทเฉพาะพื้นที่ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ บทเรียนจากเทศบาลนครปากเกร็ด เทศบาลนครหาดใหญ่ และตำบลดอนฉิมพลี สามารถนำมาปรับใช้ในพื้นที่ลุ่มน้ำมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย เพื่อพัฒนาการจัดการน้ำท่วมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในเชิงโครงสร้างและการบริหารจัดการ สอดคล้องกับ ชโลธร กุลดาวารกร (2557) ที่พบว่า ความสำเร็จในการบริหารจัดการน้ำท่วมในหมู่บ้านศิริวรรณ 1 มาจากการผสมผสานระหว่างการใช้โครงสร้างพื้นฐาน การมีส่วนร่วมของชุมชน และการบูรณาการข้อมูลเชิงระบบ แนวทางเหล่านี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำมตอนล่างของจังหวัดสุโขทัย เพื่อสร้างความยั่งยืนและลดผลกระทบจากน้ำท่วมในระยะยาว และสอดคล้องกับ ธัญญารัตน์ ทองเชื้อ (2560) ที่พบว่า การบริหารจัดการปัญหาอุทกภัยในอำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ประสบความสำเร็จจากการผสมผสานระหว่างโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาอุทกภัยในระยะยาวมีความยั่งยืนและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดการอุทกภัยจำเป็นต้องให้ความสำคัญด้านการป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงภัย ลดความอ่อนไหวเปราะบาง เพิ่มความตระหนักรู้ของประชาชนของประเทศ และเพิ่มความสามารถของชุมชนให้สูงขึ้น
2. ควรพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนจิตอาสาและกลุ่มอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 50 (2) ให้การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นของปวงชนชาวไทย โดยส่งเสริมให้เป็นวัฒนธรรมของคนในชาติ
3. ควรจัดตั้งองค์กรจัดการภัยพิบัติแห่งชาติเพียงองค์กรเดียวที่ทันสมัย มีขนาดเล็ก ไม่ซับซ้อน ซึ่งจะทำให้การทำงานไม่ล่าช้า มีประสิทธิภาพ และแก้ไขปัญหาการเมืองหรือข้าราชการที่มีบทบาทหน้าที่ส่งผลให้การตัดสินใจบางอย่างมีความไม่โปร่งใสและถูกขัดเคืองด้วยนโยบายที่มีพื้นฐานมาจากการเมืองมากกว่าประโยชน์ของประชาชน

4. ควรพัฒนาให้การจัดการภัยพิบัติเป็นเทคนิควิชาชีพสาขาหนึ่งที่จะต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการและเกิดผลกระทบในเชิงบวก
5. ควรตัดลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นในการจัดการระบบชลประทานที่ขาดประสิทธิภาพ ด้วยการพุ่งเป้าไปในเรื่องงานงบประมาณ ระบบต่าง ๆ และการพัฒนาบุคลากร
6. ควรบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้มีการใช้ที่ดินถูกต้องตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ให้เกิดการใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการผลิตที่ให้ผลตอบแทนและมีมูลค่าสูง อันจะส่งเสริมรายได้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย. (2567). *ระบบการบัญชาการเหตุการณ์ในฐานะเครื่องมือบริหารสถานการณ์ฉุกเฉิน*. ค้นจาก https://thamyaicity.go.th/uploads/letter_023423.pdf
- จันทรานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). บัณฑิต พอยท์.
- ชโลธร กุลดาวารากร. (2557). การบริหารจัดการ กระบวนการการป้องกันน้ำท่วมของชุมชนในเขตบางกรวย-ไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี กรณีศึกษาหมู่บ้านศิริวรรณ 1. *วารสารธุรกิจปริทัศน์*, 6(1), 201-217.
- ชูชาติ อุทัยชิต. (2559). *เปิดมุมมองบ้านน้ำท่วมสุโขทัย*. ค้นจาก http://www.isranews.org/content-page/item/43921-invest-north_43921.html
- ณัฐฐิ์ กาญจนโหติ. (2557). *การบริหารจัดการภัยพิบัติและค้นหาช่วยเหลือผู้ประสบภัย*. กรมยุทธศึกษาทหารบก, ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์.
- ธัญญารัตน์ ทองเชื้อ. (2560). *การจัดการปัญหาอุทกภัยและการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษาอำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร*. ภาคนิพนธ์วิทยาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิศาสตร์), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปฎิภา พรานพนัส และสุวรรณี แสงมหาชัย. (2563). การจัดการอุทกภัยในภาวะวิกฤตของไทย. *วารสารรัฐศาสตร์*, 14(36), 68-79.
- วรเดช จันทรร. (2552). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.
- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุโขทัย. (2564). *แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2564-2570*. ค้นจาก <https://sti.disaster.go.th/SUK/download?id=8722>
- หทัยทิพย์ นราแหวน. (2559). *การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการอุทกภัยโดยชุมชน กรณีศึกษา: เฉพาะเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และตำบลดอนฉิมพลี จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารรัฐกิจ), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุทัย เลหาวิเชียร และสุวรรณี แสงมหาชัย. (2560). การบริหารการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 18(2), 111-127.
- Riggs, F. W. (1966). *Thailand: The modernization of a bureaucratic polity*. East-West Center.
- Warner. J. F. (2008). *The politics of flood insecurity: Framing contested river management projects*. Retrieved from <https://edepot.wur.nl/16352>

การพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พวงทอง ศรีวิลัย¹

วันที่รับบทความ: 23 กุมภาพันธ์ 2568

วันแก้ไขบทความ: 25 มีนาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ: 28 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนา พัฒนาระบบและคู่มือศึกษาผลการใช้ระบบและคู่มือ ประเมินรับรอง และพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยและพัฒนาโดยใช้แบบสอบถามและการอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่รับผิดชอบด้าน ICT สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 379 คน โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน และศึกษานิสิตที่รับผิดชอบส่งเสริมและพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 152 คน โดยใช้การสุ่มอย่างง่าย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพปัจจุบันการใช้งานระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์การใช้งานระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง มีค่าอยู่ระหว่าง 0.424-0.462 แนวทางการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลควรมีการประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้แบบผสมผสาน การมีส่วนร่วม การพัฒนาที่ยั่งยืน วงจรคุณภาพของ Deming แนวทางการพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลควรมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ แพลตฟอร์มและระบบให้บริการ เนื้อหา เครื่องมือและบริการ การส่งเสริมการใช้งาน และการบริหารจัดการ (2) การพัฒนาระบบและคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ทุกรายการมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 (3) การประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครู ความพึงพอใจของครูและศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล อยู่ในระดับมากที่สุด และคุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ (4) การประเมินรับรองระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ (5) การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ได้แก่ ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบ; คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน; คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: phoungtongs@gmail.com

The Development of a Digital Technology Media Archives to Improve the Quality of Education in Schools Under the Office of the Basic Education Commission

Phoungtong Sriwilai¹

Received: February 23, 2025

Revised: March 25, 2025

Accepted: March 28, 2025

Abstract

This research article aims to study the status, necessity and guidelines, develop a system and a manual, study the system using and the manual, Assessment and certification, and develop policy proposals of using digital technology media archives to improve the quality of education in schools under the Office of the Basic Education Commission. The research and development by using questionnaire and focus group discussion. The sample consists of 379 teachers responsible for ICT under the Office of the Basic Education Commission using a multi-stage random sampling method and 152 educational supervisors responsible for promoting and developing educational innovation media and technology in the Office of the Educational Service Area using a simple random sampling method. The statistics including percentage, mean, standard deviation, the modified priority needs index technique to rank the necessities, and content analysis. Findings are as follows: (1) The current condition of using digital technology media archives overall at a moderate level. The desired condition of using digital technology media archives overall at a high level. The adjusted need index is between 0.424-0.462. The guidelines of using digital technology media archives should apply the concepts of lifelong learning, blended learning, participation, sustainable development, and Deming cycle. The guidelines for developing of using digital technology media archives should develop various aspects, including platforms and service systems, content, tools and services, promotion, and management. (2) The system development and manual of using digital technology media archives are all appropriate, accounting for 100 percent. (3) The evaluation of teachers' learning management efficiency, students' satisfaction with teachers' learning management, teachers and educational supervisors' satisfaction with the use of using digital technology media archives were at the highest level, and the quality of students in terms of academic achievement and desirable characteristics passed the specified evaluation criteria. (4) The assessment and certification of using digital technology media archives in terms of feasibility and utility overall at the highest level. (5) The develop policy proposals of using digital technology media archives including the Office of the Basic Education Commission, the Office of the Educational Service Area, and the school levels. Overall at the highest level.

Keywords: System Development; Quality of Education in School; Digital Technology Media Archives

Type of Article: Research Article

---

¹Bureau of Technology Teaching and Learning, Office of the Basic Education Commission
Dusit, Bangkok 10300, Thailand
Corresponding Author Email: phoungtongs@gmail.com

บทนำ

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตเกี่ยวกับเรื่องการใช้เทคโนโลยีและการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะดิจิทัลขึ้น และแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ในยุทธศาสตร์ที่ 5 ได้กล่าวถึงการส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาที่มีกลยุทธ์ผลิตและพัฒนาโปรแกรมประยุกต์หรือสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้เรียน สถานศึกษา และหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับนำไปใช้เพิ่มคุณภาพการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยมาใช้ เพื่อให้นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชน สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันเป็นการสร้างโอกาสในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมทั่วถึง และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม จึงได้จัดทำระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBEC Content Center) ซึ่งเป็นระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนประกอบในการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล 5 ด้าน ได้แก่ (1) การใช้งานเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ คือ ความสามารถในการเข้าถึงระบบเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ได้ถูกต้อง รวดเร็ว ค้นหาเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องการ ใช้ฟังก์ชันการกรองเนื้อหา ดาวนโหลดและบันทึกไฟล์สื่ออิเล็กทรอนิกส์ แชรเนื้อหา ระบุประเภทของเนื้อหาที่ใช้ระบบเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน มีความน่าเชื่อถือของสื่อ และสามารถประยุกต์ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม (2) การใช้งานโปรแกรมสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ คือ ความสามารถในการเข้าสู่ระบบสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ สร้างเนื้อหาดิจิทัลด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ปรับแต่งและนำเนื้อหาที่สร้างไปใช้ในสื่อการสอน (3) การใช้งานระบบให้บริการเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ คือ ความสามารถในการเข้าใช้งานระบบให้บริการเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ เชื่อมต่ออุปกรณ์เพื่อเข้าถึงเนื้อหาบนระบบให้บริการเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ เรียกดูเนื้อหาผ่านเครือข่ายออนไลน์ ดาวนโหลดเนื้อหา มาใช้แบบออฟไลน์ อัปเดตเนื้อหา จัดการไฟล์สื่อดิจิทัลในระบบให้บริการเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาที่เผยแพร่ ตั้งค่าการเข้าถึงเนื้อหา แก้ไขปัญหาพื้นฐานเกี่ยวกับการใช้งานระบบให้บริการเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ และใช้ระบบนี้เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน (4) การใช้งานระบบตรวจสอบกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ คือ ความสามารถในการเข้าใช้งานระบบตรวจสอบกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ตรวจสอบเนื้อหาก่อนเผยแพร่ รายงานปัญหาของเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม แก้ไขหรือปรับปรุงเนื้อหาที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว ร่วมมือกับบุคคลอื่นในการตรวจสอบเนื้อหา แยกแยะเนื้อหาที่มีคุณภาพจากเนื้อหาที่ไม่น่าเชื่อถือ ใช้เครื่องมือช่วยตรวจสอบเนื้อหา จัดทำรายงานการตรวจสอบเนื้อหา ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงเนื้อหา และ (5) การใช้งานระบบบริหารจัดการข้อมูล คือ ความสามารถในการเข้าใช้งานระบบบริหารจัดการข้อมูล เพิ่มเติม แก้ไข หรือจัดการบัญชีผู้ใช้ในระบบ กำหนดสิทธิการเข้าถึงของผู้ใช้ ดูรายงานสถิติการใช้งานระบบ ตั้งค่าการเข้าถึงและเผยแพร่เนื้อหา ดูประวัติการใช้งานของผู้ใช้ ปรับแต่งการแสดงผลข้อมูลสถิติให้เหมาะสมกับการใช้งาน แก้ไขปัญหาเบื้องต้นที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการระบบ ใช้ระบบในการติดตามการใช้งานของผู้ใช้ และเสนอแนะแนวทางพัฒนาระบบบริหารจัดการข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทั้งประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และความพึงพอใจต่อการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล

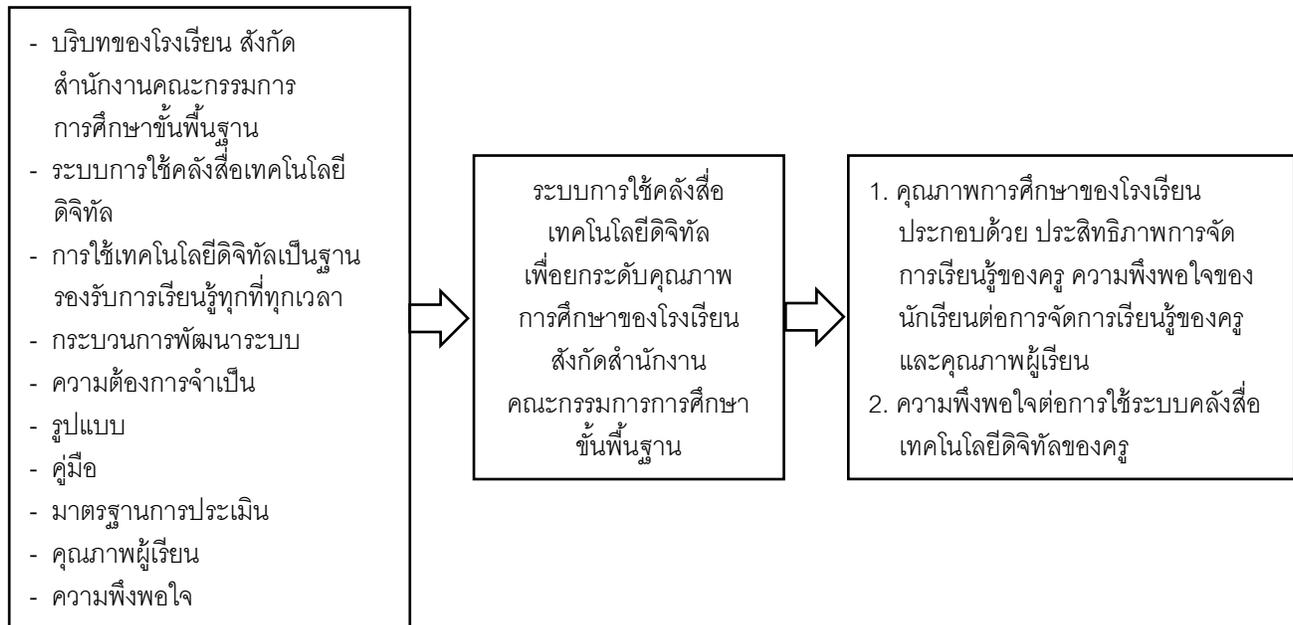
จากความสำคัญดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู การออกแบบระบบที่ใช้งานได้ง่าย การสนับสนุนที่สร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่เท่าเทียม และการลดช่องว่างทางการศึกษาระหว่างเขตเมืองและชนบทได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนาระบบและคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาผลการใช้ระบบและคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อประเมินรับรองระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยสังเคราะห์นโยบายเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล การประเมินความต้องการจำเป็น การพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาคู่มือ และคุณภาพการศึกษา (วิโรจน์ สารรัตน์นะ, 2555; จุลลดา จุลเสวก, 2560; สุรเชษฐ เพ็ญพร, สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ และสุรเชต น้อยฤทธิ์, 2560; เอก กนกพิชญกุล, ธีรช อารีราษฎร์ และจรัญ แสนราช, 2561; ธันยวิช วิเชียรพันธ์, 2562; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562; กรภัทร คำใส, วรปภา อารีราษฎร์ และธีรช อารีราษฎร์, 2565; กฤษพร ดินพรม และสศิรพร เขาวนชัย, 2565; สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567; Guskey, 2000; Constantakis, 2016; Organisation for Economic Co-operation and Development, 2019; Ghosh & Pramanik, 2020; Bondar, 2023; Pluzhnyk, Berezanska, & Drok, 2023) ผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 ศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากกลุ่มตัวอย่างครูที่รับผิดชอบด้าน ICT โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการเปิดตารางของ Yamane (1973) จำนวน 379 คน ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบส่งเสริมและพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 152 คน ใช้การสุ่มอย่างง่าย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified})

1.2 ศึกษาแนวทางการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2566 จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ใช้แบบบันทึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

1.3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 5 คน ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) และใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ และวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์เนื้อหา

2. ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาระบบและคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ยกวางระบบและคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 กลุ่ม ๆ 9 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 16 คน

กลุ่มที่ 1 ยกวางระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 9 คน

กลุ่มที่ 2 ยกวางคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 9 คน

ใช้แบบบันทึกยกวางระบบและคู่มือการใช้ระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

2.2 ตรวจสอบร่างระบบและคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจง (focus group discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล อาจารย์ระดับอุดมศึกษา ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และผู้อำนวยการสถานศึกษา ใช้แบบตรวจร่างระบบและคู่มือการใช้ระบบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

2.3 ปรับปรุงร่างระบบและคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากการอภิปรายกลุ่ม สนทนาแบบเจาะจง ใช้แบบบันทึกการปรับปรุงร่างระบบและคู่มือการใช้ระบบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

3. ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้ระบบและคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยนำระบบและคู่มือการใช้ระบบไปใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จากกลุ่มตัวอย่างครูที่รับผิดชอบด้าน ICT โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการเปิดตารางของ Yamane (1973) จำนวน 379 คน ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบส่งเสริม และพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 152 คน ใช้การสุ่มอย่างง่าย ใช้แบบประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครูที่ผ่านการตรวจสอบ คุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 และแบบบันทึกคุณภาพผู้เรียนที่ผ่าน การตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

4. ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรับรองระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มี ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 11 คน ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการ พัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล อาจารย์ระดับอุดมศึกษา ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ใช้แบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความ สอดคล้อง ระหว่าง 0.80-1.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

5. ขั้นตอนที่ 5 พัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.1 จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการจากผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบส่งเสริมและพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และครู จำนวน 15 คน ใช้แบบบันทึก ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

5.2 ประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการอภิปรายกลุ่มสนทนาแบบเจาะจงจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความ เชี่ยวชาญด้านสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 11 คน ใช้แบบประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1 ผลการศึกษาโดยภาพรวม

1.1.1 สภาพปัจจุบันการใช้งานระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการใช้งานโปรแกรมสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ด้านการใช้งานระบบตรวจสอบกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ และด้านการใช้งานเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้งานระบบบริหารจัดการข้อมูล

1.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ในการใช้งานระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการใช้งานระบบตรวจสอบกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ด้านการใช้งานเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ และด้านการใช้งานโปรแกรมสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้งานระบบให้บริการเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์

1.1.3 ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง มีค่าอยู่ระหว่าง 0.424-0.462 สามารถเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการใช้งานระบบบริหารจัดการข้อมูล ด้านการใช้งานเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ด้านการใช้งานระบบให้บริการเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ด้านการใช้งานระบบตรวจสอบกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ และด้านการใช้งานโปรแกรมสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1.2.1 หลักการ/แนวคิด/ทฤษฎี/รูปแบบที่นำมาใช้ในการขับเคลื่อนระบบคลังสื่อ ควรมีการประยุกต์ใช้แนวคิดของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) การเรียนรู้แบบผสมผสาน (blended learning) หลักการมีส่วนร่วม หลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (sustainable development) และวงจรคุณภาพของ Deming

1.2.2 วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและนักเรียนใช้งานเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ควรดำเนินการโดย

- (1) จัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์และคุณค่าเนื้อหาในระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล
- (2) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์
- (3) นำเสนอตัวอย่างการใช้งานเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ที่ประสบความสำเร็จ
- (4) นิเทศติดตามและประเมินผลการใช้งานเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ในสถานศึกษา

1.2.3 วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ควรดำเนินการโดย

- (1) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูมีความรู้และทักษะในการสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์
- (2) สนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์
- (3) สร้างทีมพี่เลี้ยงหรือผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาและแนะนำแก่ครูในการสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์
- (4) ยกย่องเชิดชูครูที่สร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณภาพ
- (5) นิเทศติดตามและประเมินผลการสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.2.4 วิธีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้งานระบบให้บริการเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ควรดำเนินการโดย

- (1) จัดทำคู่มือและวิธีการใช้งานระบบให้บริการเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าใจง่ายและครอบคลุม
- (2) จัดอบรมการใช้งานระบบให้บริการเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ให้กับครูอย่างสม่ำเสมอ
- (3) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่ครูในการใช้งานระบบผ่านช่องทางที่หลากหลาย
- (4) รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากครูเพื่อปรับปรุงการขับเคลื่อนให้ตรงกับความต้องการ

1.2.5 วิธีการในการดำเนินการตรวจสอบกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ควรดำเนินการโดย

- (1) แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์
- (2) ประชุมชี้แจงเกณฑ์ในการตรวจสอบและกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ที่ชัดเจนและครอบคลุม
- (3) กำหนดกระบวนการตรวจสอบและกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- (4) ใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่ทันสมัยตรวจสอบและกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลาย
- (5) ติดตามและประเมินผลการตรวจสอบและกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์อย่างสม่ำเสมอ

1.2.6 วิธีการในการบริหารจัดการข้อมูลเนื้อหาและผู้ใช้งาน ควรดำเนินการโดย

- (1) จัดทำระบบฐานข้อมูลเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์และผู้ใช้งานที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- (2) กำหนดสิทธิการเข้าถึงข้อมูลเนื้อหาและผู้ใช้งานที่เหมาะสม
- (3) ปรับปรุงและสำรองข้อมูลผู้ใช้งานอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1.3.1 การพัฒนาแพลตฟอร์มและระบบให้บริการ ควรดำเนินการโดย

- (1) ปรับปรุงส่วนติดต่อผู้ใช้ (user interface) ให้ใช้งานง่าย สะดวก และสวยงาม
- (2) พัฒนาเครื่องมือช่วยสืบค้นให้ผู้ใช้สามารถค้นหาเนื้อหาได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ
- (3) พัฒนาระบบให้รองรับการใช้งานบนอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต สมาร์ทโฟน
- (4) เพิ่มความเสถียรของระบบใช้งานโดยการปรับปรุงระบบและทดสอบระบบอย่างสม่ำเสมอ

1.3.2 การพัฒนาเนื้อหา ควรดำเนินการโดย

- (1) เพิ่มเนื้อหาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้น และทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยการร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดหาเนื้อหา สนับสนุนให้ครูสร้างและเผยแพร่เนื้อหา
- (2) ตรวจสอบและกลั่นกรองเนื้อหาด้วยระบบอัตโนมัติ ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ทันสมัย และน่าสนใจ

1.3.3 การพัฒนาเครื่องมือและบริการ ควรดำเนินการโดย

- (1) พัฒนาเครื่องมือให้ครูสามารถสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ได้ง่าย
- (2) พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนออนไลน์ได้
- (3) พัฒนาระบบวิเคราะห์ข้อมูลการใช้งานเพื่อนำมาปรับปรุงระบบ

1.3.4 การส่งเสริมการใช้งาน ควรดำเนินการโดย

- (1) จัดอบรมให้ครูและนักเรียนมีความรู้และทักษะในการใช้งานระบบ
- (2) ประชาสัมพันธ์ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
- (3) สร้างชุมชนออนไลน์ให้ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.3.5 การบริหารจัดการ ควรดำเนินการโดย

- (1) พัฒนาฐานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ
- (2) จัดการสิทธิการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นระบบที่ชัดเจนและปลอดภัย
- (3) ประเมินผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

2. ผลการพัฒนาระบบและคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ผลการยกวางระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กระบวนการพัฒนา และ (4) ระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ประกอบด้วย ตัวป้อน (input) กระบวนการและกลไกของระบบ (process) ผลผลิต (output) และข้อมูลย้อนกลับ (feedback)

ผลการยกวางคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย (1) ความเป็นมา (2) วัตถุประสงค์ (3) ระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล และ (4) แนวทางการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล

2.2 ผลการตรวจสอบร่างระบบและคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกรายการมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 และร่างคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกรายการมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผลการศึกษาผลการใช้ระบบและคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.1 ผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

3.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการใช้สื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้

3.3 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน พบว่า ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ มีจำนวนโรงเรียนที่ผ่านการประเมินระดับเลิศขึ้นไปจำนวน 362 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 95.51 และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีจำนวนโรงเรียนผ่านการประเมินระดับเลิศขึ้นไป จำนวน 378 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 99.73 ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

3.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครูและศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการใช้งานระบบบริหารจัดการข้อมูล ด้านการใช้งานโปรแกรมสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ และด้านการใช้งานระบบตรวจสอบกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้งานเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์

4. ผลการประเมินรับรองระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1 ผลการประเมินรับรองระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเป็นไปได้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายการที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การใช้งานโปรแกรมสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ การใช้งานระบบให้บริการเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ และการใช้งานระบบบริหารจัดการข้อมูล ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การใช้งานเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์

4.2 ผลการประเมินรับรองระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความเป็นประโยชน์ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายการที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การใช้งาน โปรแกรมสร้างเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ การใช้งานระบบบริหารจัดการข้อมูล และการใช้งานเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การใช้งานระบบตรวจสอบกลั่นกรองเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์

5. ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.1 ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ประกอบด้วย 3 ระดับ ได้แก่ ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา

5.2 ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ระดับสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการใช้งานระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากผู้ใช้งานระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ และความพร้อมในการใช้งาน ส่งผลให้เกิดความไม่สะดวกในการใช้งานระบบ หรือการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดที่ควรส่งเสริมการใช้งานระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับ จุลลดา จุลเสวก (2560) ที่พบว่า (1) ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน (2) ควรมีการสร้างหรือจัดทำคลังสื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อจัดหาและเก็บสื่อการสอนสำหรับให้ครูผู้สอนยืมและหมุนเวียนกันใช้ (3) จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน และ (4) มีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อ บำรุงรักษา และพัฒนาสื่อการสอนอย่างทั่วถึงทุกกลุ่มสาระ และสอดคล้องกับ กฤชพร สีนพรม และสทิธร ชาญชัย (2565) ที่พบว่า ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และแนะนำแนวทางในการนำสื่อดิจิทัลไปใช้ตามบริบทของโรงเรียนอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม และสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองนโยบายการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ในการใช้งานระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากผู้ใช้งานเล็งเห็นถึงประโยชน์ของระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาทักษะ ซึ่งเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้ผู้ใช้ต้องการให้ระบบได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทุกรายการมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 และคู่มือการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทุกรายการมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 เนื่องมาจากในการยกย่องระบบและยกย่องคู่มือผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างครบถ้วน รัดกุม และเชื่อถือได้ สอดคล้องกับ วิโรจน์ สารรัตน์ (2555) ที่กล่าวว่า ระบบหมายถึงองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นเอกภาพเพื่อมุ่งสู่จุดหมายของครุร่วมกัน ดังนี้ (1) ปัจจัยป้อนเข้า คือ ทรัพยากรต่าง ๆ (2) ปัจจัยป้อนออก คือ ผลผลิต การให้บริการ หรือผลลัพธ์อื่น ๆ ที่องค์กรผลิตขึ้น และ (3) ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลลัพธ์และสถานะขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบของคู่มือการใช้ระบบ สอดคล้องกับ สุรเชษฐ เพ็ญพร และคนอื่น ๆ (2560) ที่พบว่า ระบบการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย (1) ขั้นตอนการเตรียม (2) ขั้นตอนการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในกิจกรรมการเรียนการสอน และ (3) ขั้นตอนการประเมินผล

3. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการนำระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลได้รวบรวมสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพไว้ในที่เดียว ทำให้ครูสามารถเลือกใช้สื่อที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของนักเรียนได้ สอดคล้องกับ กฤชพร สีนพรม และสทิธร ชาญชัย (2565) ที่พบว่า ครูที่ใช้สื่อดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้สามารถออกแบบแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีคุณภาพสูงขึ้น

4. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากเมื่อครูได้นำระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้แล้ว ทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพ นักเรียนสามารถเลือกใช้สื่อที่ตรงกับความต้องการและความสนใจของ

ตนเอง การใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลยังช่วยให้ครูสามารถเข้าถึงสื่อการสอนที่ทันสมัยและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การปรับปรุงสื่อการสอนอย่างต่อเนื่องช่วยให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและตรงกับความ ต้องการของนักเรียน ซึ่งส่งผลให้ความพึงพอใจของนักเรียนเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ ธันยวิษ วิเชียรพันธ์ (2562) ที่พบว่า นักเรียน มีความพึงพอใจต่อภาพรวมระบบอาณาจักรการเรียนรู้ดิจิทัล ทั้งในกระบวนการเรียนการสอนและด้านเทคนิคมีดีเยี่ยม ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ด้วยระบบอาณาจักรดิจิทัลนั้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5. คุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โรงเรียนผ่านการประเมินตาม เกณฑ์ที่กำหนดไว้ อาจเนื่องมาจากครูและนักเรียนสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีคุณภาพจากระบบคลังสื่อ เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและตรงกับความ ต้องการของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนได้รับ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพตรงกับ ความสนใจและความต้องการ สอดคล้องกับ กรรภัทร คำใส และคนอื่น ๆ (2565) ที่ พบว่า นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินประสิทธิผล ด้านความรู้ของนักเรียนเทียบกับเกณฑ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของ นักเรียน พบว่า คะแนนทดสอบเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับ เอก กนกพิชญกุล และคนอื่น ๆ (2561) ที่พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการยอมรับ พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษายอมรับและนำไปใช้คู่มือในด้านความง่ายต่อการ ใช้งาน และด้านการรับรู้ถึงประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6. ความพึงพอใจของครูและศึกษานิเทศก์ที่มีต่อการใช้ระบบคลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก OBEC Content Center เป็นแหล่งรวบรวมสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่หลากหลายและมีคุณภาพ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิดีโอ สื่อเสียง รูปภาพ และแบบทดสอบ ซึ่งตอบสนองความต้องการของครูและนักเรียนในทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ครูและศึกษานิเทศก์ได้รับประโยชน์และการใช้งานของระบบที่ออกแบบให้ใช้งานง่าย มีระบบการค้นหาและการจัด หมวดหมู่สื่อที่เป็นระเบียบสามารถค้นหาสื่อที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว

7. การประเมินรับรองระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความ ถูกต้อง ครบถ้วน ครอบคลุมถึงกระบวนการนำลงสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้จริง อีกทั้งยังสอดคล้อง กับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเตรียมความพร้อมผู้เรียนสู่ยุคดิจิทัล ช่วยให้โรงเรียนในพื้นที่ ห่างไกลและขาดแคลนทรัพยากรเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพได้เช่นเดียวกับโรงเรียนในเมืองใหญ่ ทำให้ครูสามารถจัดการ เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่น่าสนใจและหลากหลาย นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนในการพัฒนาระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล มีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่าง สม่ำเสมอเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา

2. ควรมีการผลักดันให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้คลังสื่อเทคโนโลยี อาทิ สถาบันการศึกษา ขั้นนำ มหาวิทยาลัย องค์กรหน่วยงานทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เป็นต้น เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการใช้คลังสื่อเทคโนโลยี ดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3. ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับ คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ คุรุภัณฑ์ สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการฝึกทักษะปฏิบัติแก่ผู้เรียนในสถานศึกษาอย่างเพียงพอและเหมาะสม

4. ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนการแสวงหา และการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ ทั้งภายในสถานศึกษา ทั้งด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านอุปกรณ์เครื่องมือ และด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ เพื่อจัดระบบการใช้คลังสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรภัทร คำใส, วรปภา อารีราษฎร์ และธวัช อารีราษฎร์. (2565). การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวทางสะเต็มศึกษาด้วยกิจกรรมการเดินเมือง. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 16(3), 141-149.
- กฤษพร สิ้นพรม และสถิพร เขาวนชัย. (2565). แนวทางส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 20(1), 159-175.
- จุลลดา จุลเสวก. (2560). แนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 11(1), 90-99.
- ธัญวิษ วิเชียรพันธ์. (2562). ผลของการใช้ระบบอาณาจักรการเรียนรู้ดิจิทัลของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย*, 12(2), 35-52.
- จิโรจน์ สารรัตน์. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). ทิพย์วิสุทธิ.
- สุรเชษฐ์ เพ็ญพร, สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ และสุรเชต น้อยฤทธิ์. (2560). พัฒนาระบบการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 23(1), 264-277.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566-2570) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รายงานการศึกษาแนวปฏิบัติของการสร้างและส่งเสริมการรู้ดิจิทัลสำหรับครู*. ผู้แต่ง.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)*. ผู้แต่ง.
- เอก กนกพิชญ์กุล, ธวัช อารีราษฎร์ และจรัญ แสนราช. (2561). การพัฒนารูปแบบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. *วารสารเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 8(1), 37-48.
- Bondar, I. (2023). *Integration of electronic resources in library environment of higher education institutions: Advantages and challenges*. Retrieved from <https://ouci.dntb.gov.ua/en/works/TWwyLw7>
- Constantakis, P. (2016). *Integrating digital tools for adult learners: Four critical factors*. Retrieved from https://waalc.org.au/wp-content/uploads/2022/11/dp-integrating_digital_tools.pdf
- Ghosh, D., & Pramanik, S. (2020). Sustainability of digital libraries: A review. *Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development*, 10(1), 53-71.
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluating professional development*. Corwin Press.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2019). *Digitalisation and productivity: A story of complementarities*. Author.
- Pluzhnyk, O., Berezanska, I., & Drok, P. (2023). The role of digital technologies in improving library and information communication: Trends and challenges. *Society. Document. Communication*, 8(3), 55-65.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.

การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

สาริตา วงศ์วิวัฒน์¹ ชนมณี ศิลาณุกิจ²

วันที่รับบทความ: 8 ตุลาคม 2567

วันแก้ไขบทความ: 25 มีนาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ: 28 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา วิชยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า (1) การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ (2) ครูที่มีวุฒิการศึกษา วิชยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารความขัดแย้ง; ผู้บริหารสถานศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ นักศึกษาปริญญาโท, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: sarawng08@gmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

The Conflict Management of School Administrators Based on Teachers' Perceptions Under the Jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

Sarisa Wongwiwat¹ Chonmanee Silanookit²

Received: October 8, 2024

Revised: March 25, 2025

Accepted: March 28, 2025

Abstract

This research article aims to study the level of conflict management of school administrators based on teachers' perceptions under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2; and compares the conflict management of these school administrators as classified by the demographical characteristics of educational qualification, academic status and work experience. The quantitative research approach was employed. The samples used in the research were 357 teachers in schools under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 in the academic year 2024. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire with the Item-Objective Congruence between 0.80-1.00 and reliability of the questionnaire in question stood at 0.94. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, *t*-test, One-Way ANOVA and Scheffé's multiple comparison method. Findings are as follows: (1) The level of conflict management of school administrators based on teachers' perceptions under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 overall and for all aspects were expressed at a high level. (2) Teachers who differed in educational qualification, academic status and work experience did not exhibited concomitant differences in their opinions of school administrators based on the conflict management overall and for all aspects with statistical significance at the .05 level.

Keywords: Conflict Management; School Administrator; The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

Type of Article: Research Article

---

¹Master's Candidate, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University
Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand
Corresponding Author Email: sarawng08@gmail.com

²Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

บทนำ

ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ทุกคนย่อมมีสิทธิและเสรีภาพทางความคิดและการกระทำ แต่ต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย จึงทำให้คนในสังคมปัจจุบันมีความคิดและการกระทำที่หลากหลาย ซึ่งมนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ตั้งแต่ในหน่วยสังคมที่เล็กที่สุด คือ สถาบันครอบครัว ไปจนถึงชุมชนและองค์กรขนาดใหญ่ที่มีการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมแตกต่างกันจึงทำให้แต่ละบุคคลมีความคิด สิ่งที่เชื่อ ความศรัทธา การรับรู้ อุดมคติ ค่านิยมแตกต่างกันออกไป อีกทั้งยังมีสิ่งที่เรียกว่าการเอาชีวิตรอดในสังคม มนุษย์ทุกคนต้องมีการเข้าสังคมและกลุ่มเพื่อนเพื่อสร้างเครือข่ายหรือสร้างกลุ่มเพื่อนให้เป็นครอบครัวเพื่อให้เกิดความอบอุ่นใจ แต่การอยู่รวมกันในยุคปัจจุบันที่มีเศรษฐกิจ สังคมทรัพยากรที่มีน้อยก็ไม่สามารถที่จะห้ามไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นได้ เพราะทุกคนต้องการพบเจอกับความสำเร็จ และการกระทำเพื่อให้ได้มาด้วยความสำเร็จนั้นนำมาสู่ความขัดแย้ง โดยการแข่งขันกันในรูปแบบต่าง ๆ เมื่อมนุษย์เราสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพทางความคิดและการกระทำแล้วนั้น แต่ต้องอยู่ร่วมกันหรือทำงานร่วมกันกับผู้อื่นเป็นเวลานาน ๆ ธรรมชาติทางด้านความคิดและความแตกต่างของคนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในองค์กร หรือระหว่างบุคคลทั้งในด้านสร้างสรรค์และด้านความเสื่อมได้ จะทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันมากหรือน้อยก็อยู่ที่บุคคลหรือสมาชิกในกลุ่มนั้น ๆ หากสมาชิกกลุ่มใดมีบุคคลที่มีความเหมือนกันมาก การเกิดความไม่เข้าใจกันระหว่างบุคคลในกลุ่มก็จะมีน้อย ตรงกันข้ามหากกลุ่มใดมีความเหมือนของสมาชิกในกลุ่มที่ไม่เหมือนกันมาก ทั้งในด้านความอาวุโส ด้านการศึกษา นิสัยใจคอ และความนึกคิด ก็อาจนำไปสู่ความไม่เข้าใจกันที่มากกว่าได้ และในการบริหารองค์กรนั้น ๆ เมื่อมีความขัดแย้งหรือไม่เข้าใจกันซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ คำถามที่ผู้บริหารจะต้องเข้าใจและตอบให้ได้ว่าจะปฏิบัติอย่างไรกับความไม่เข้าใจกันในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และจะจัดการกับความไม่เข้าใจกันที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในองค์กรให้ออกมาเป็นผลที่ดีและสร้างสรรค์ได้อย่างไร และในเวลาเดียวกันจะสามารถหลีกเลี่ยงข้อเสียหรือทางเสื่อมที่ไม่ดีและไม่พึงประสงค์จากความไม่เข้าใจกัน หรือความขัดแย้งได้อย่างไร ความไม่เข้าใจกันจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารไม่สามารถทำตนนิ่งเฉยเหมือนทองไม่รู้ร้อนได้ ผู้บริหารจะต้องร่วมงานกับคนที่ตนเองชอบหรือไม่ชอบให้ได้ เพราะหากผู้บริหารทำงานเข้ากับเพื่อนร่วมงานและลูกน้องได้ย่อมเชื่อมั่นได้ว่าภารกิจที่ทำงานขึ้นจะบรรลุผล ดังนั้น การจัดการความขัดแย้งจึงเป็นภารกิจที่ยากที่สุดอย่างหนึ่งของผู้บริหาร เพราะจะต้องมีวิธีบริหารความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการส่งเสริมให้มีความขัดแย้งที่ดีและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่ไม่ดี และหาแนวทางการจัดการความขัดแย้งนั้น ซึ่งไม่มีวิธีการใดที่ดีที่สุดที่จะสามารถใช้ได้กับทุกสถานการณ์ (กมลพันธ์ ศรีจ้อย, 2560, หน้า 2) สถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญทางสังคมที่มีบุคคลมาอยู่รวมกันเพื่อปฏิบัติหน้าที่ของตนเป็นจำนวนมาก โดยการอยู่ร่วมกันย่อมมีความแตกต่างระหว่างบุคคลในหลาย ๆ ด้าน เช่น บุคลิกภาพ ค่านิยม เพศ อายุ การรับรู้ รวมไปถึงพฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อให้บรรลุความต้องการหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ของทั้งตัวบุคคลและองค์กร ซึ่งเป้าหมายของการจัดการศึกษาของประเทศไทยมีจุดประสงค์ คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เป็นคนดีของสังคม และเก่ง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาของประเทศไทยต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ มีความรู้ควบคู่คุณธรรม มีวัฒนธรรมและมีจริยธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติและมีความสุข ซึ่งปัจจัยหนึ่งที่มีผลอย่างยิ่งต่อการศึกษามีคุณภาพ คือ การจัดการกับสิ่งแวดล้อมรอบไปถึงบรรยากาศในโรงเรียน หากบรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นด้านลบ ผู้คนเกิดความขัดแย้งซึ่งเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาในภาวะสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูง ผู้คนมีสิทธิและเสรีภาพในการทำเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเสรี เอื้อให้เกิดปัญหาที่มากขึ้นและสามารถนำไปสู่ความรุนแรงที่มากขึ้นได้ การปฏิบัติหน้าที่บทบาทของบุคคลในหน่วยงานไม่ชัดเจนผลที่เกิดขึ้นนั้นจะส่งผลในด้านที่ดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับว่ามีการบริหารความขัดแย้งอย่างเหมาะสมและใช้วิธีการจัดการอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจะนำไปสู่ผลที่ตั้งไว้ของสถานศึกษาหรือองค์กร (รัฐพล เย็นใจมา และสุรพล สุขะพรหม, 2561) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ประกอบด้วย โรงเรียนทั้งหมด 52 แห่ง โรงเรียนที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่างก็เป็นคนหลากหลายพื้นที่กัน มีค่านิยม

ความเชื่อ ความคิด และวัฒนธรรม ที่แตกต่างกัน มาทำงานร่วมกัน อยู่ในสังคมเดียวกัน และเมื่อมีการประเมินตำแหน่ง ครูผู้ช่วยผ่านต่างก็ย้ายกลับบ้านเกิดหรือภูมิลำเนาของตนเอง จึงทำให้มีการย้ายตำแหน่งหรือมีการเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง หลังจากนั้นก็จะมีการเรียกบรรจุข้าราชการครูคนใหม่มาแทน วนเวียนเป็นวัฏจักรอยู่อย่างนั้น ทำให้คนนอกถิ่นฐานบ้านเกิดของตนที่มีวัฒนธรรม ความเชื่อ ความคิดเห็น และค่านิยมที่แตกต่างกัน มาร่วมอยู่ในสังคมโรงเรียนหรือสถานที่เดียวกัน จึงอาจทำให้เกิดเรื่องราวความขัดแย้งเพราะมีความคิดเห็นไม่เหมือนกัน ความเข้าใจไม่ตรงกัน ทั้งระหว่างบุคคลภายในโรงเรียนหรือระหว่างผู้ได้บังคับบัญชาและผู้บริหาร ทั้งในโรงเรียนเดียวกันหรือต่างกัน จนนำไปสู่ความขัดแย้งกันในโรงเรียนได้

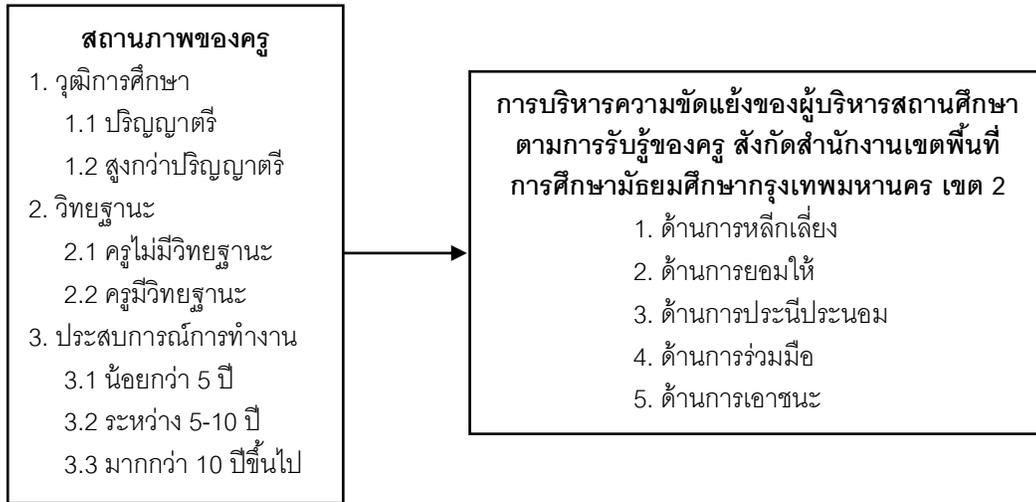
ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารความขัดแย้งภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาที่มีผลต่อการรับรู้ของครู และผลจากการศึกษาอาจเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ไขหรือลดการเกิดความขัดแย้งภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการดำเนินการจัดการดูแลสถานศึกษาให้บรรลุผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์การบริหารความขัดแย้ง จากการศึกษา งานวิจัยของ กมลนทร์ ศรีจ้อย (2560), รัฐพล เย็นใจมา และสุรพล สุยะพรหม (2561), จตุรงค์ สุวรรณแสง, อัจฉรา นิยมภา และวิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์ (2563), จิรกันต์ วงศ์ลังกา (2565), ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก (2565), น้ำเพชร ชัยชมภู (2565), รุ่งทิวา บุราณศรี และสุรัชย์ เทียนขาว (2565), อรวรรณ ศรีสุวรรณโณ (2565), ณัฐพงศ์ ถินนาเวียง (2566), อาทิตยา บุญเกิด (2566) สรุปได้ว่า การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้แก่ (1) ด้านการหลีกเลี่ยง (2) ด้านการยอมให้ (3) ด้านการประนีประนอม (4) ด้านการร่วมมือ และ (5) ด้านการเอาชนะ ทั้งนี้ จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนด สมมุติฐานได้ว่า การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อยู่ในระดับมาก และครูที่มีวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน ที่ต่างกัน จะรับรู้การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกัน และผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความขัดแย้ง เพื่อสังเคราะห์การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence--IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง 0.80-1.00 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยการใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1951) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion, and Morrison (2018, p. 206) จำนวน 357 คน เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาหากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling)

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาร้อยละ (percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำอธิบาย

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (mean-- $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) ตามหลักเกณฑ์พิจารณาการแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Likert, 1932; Lindner & Lindner, 2024, p. 152)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อระดับการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและวิทยฐานะ โดยการทดสอบค่าที (*t*-test) แบบ Independent และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน ด้วยการทดสอบ *F*-test โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

4.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean-- $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--*SD*) สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบ *t*-test แบบ Independent และทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 (ดูตาราง 1)

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

(*n* = 357)

การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับการรับรู้ของครู		
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	แปลผล
1. ด้านการหลีกเลี่ยง	4.46	0.34	มาก
2. ด้านการยอมให้	4.44	0.37	มาก
3. ด้านการประนีประนอม	4.46	0.37	มาก
4. ด้านการร่วมมือ	4.50	0.33	มาก
5. ด้านการเอาชนะ	4.45	0.36	มาก
รวม	4.46	0.31	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.46, *SD* = 0.31) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการร่วมมือ ($\bar{X}$ = 4.50, *SD* = 0.33) ด้านการหลีกเลี่ยง ($\bar{X}$ = 4.46, *SD* = 0.34) ด้านการประนีประนอม ($\bar{X}$ = 4.46, *SD* = 0.37) ด้านการเอาชนะ ($\bar{X}$ = 4.45, *SD* = 0.36) และด้านการยอมให้ ($\bar{X}$ = 4.44, *SD* = 0.37)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและวิทยฐานะ

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและวิทยฐานะ (ดูตาราง 2 และตาราง 3)

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 357)

การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี (n = 269)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 88)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการหลีกเลี่ยง	4.44	0.34	4.51	0.34	-1.477	0.140
2. ด้านการยอมให้	4.43	0.34	4.47	0.40	-0.828	0.408
3. ด้านการประนีประนอม	4.46	0.36	4.46	0.38	-0.086	0.932
4. ด้านการร่วมมือ	4.50	0.33	4.50	0.34	0.016	0.987
5. ด้านการเอาชนะ	4.45	0.34	4.43	0.40	0.449	0.654
รวม	4.46	0.30	4.47	0.33	-0.435	0.664

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 3

ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวิทยฐานะ โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 357)

การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา	วิทยฐานะ				t	Sig.
	ครูไม่มีวิทยฐานะ (n = 177)		ครูมีวิทยฐานะ (n = 180)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการหลีกเลี่ยง	4.45	0.35	4.47	0.33	-0.777	0.438
2. ด้านการยอมให้	4.43	0.39	4.45	0.36	-0.493	0.623
3. ด้านการประนีประนอม	4.44	0.36	4.48	0.37	-0.840	0.402
4. ด้านการร่วมมือ	4.48	0.33	4.52	0.34	-0.948	0.344
5. ด้านการเอาชนะ	4.43	0.36	4.47	0.36	-1.243	0.215
รวม	4.45	0.31	4.48	0.30	-0.978	0.329

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่าครูที่มีวิทยฐานะแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน (ดูตาราง 4)

ตาราง 4

ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 357)

การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี (n = 138)		ระหว่าง 5-10 ปี (n = 202)		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (n = 17)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการหลีกเลี่ยง	4.43	0.35	4.49	0.32	4.35	0.38	2.274	0.104
2. ด้านการยอมให้	4.43	0.39	4.46	0.36	4.31	0.38	1.309	0.271
3. ด้านการประนีประนอม	4.44	0.36	4.48	0.37	4.39	0.36	0.756	0.470
4. ด้านการร่วมมือ	4.47	0.33	4.53	0.34	4.51	0.33	1.229	0.294
5. ด้านการเอาชนะ	4.41	0.36	4.49	0.35	4.38	0.37	2.244	0.108
รวม	4.43	0.31	4.49	0.30	4.39	0.32	1.678	0.188

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในลักษณะและสาเหตุของความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในบริบทของสถานศึกษา ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างทางความคิด ความคาดหวัง และประสบการณ์ของบุคลากรต่าง ๆ ผู้บริหารสามารถใช้กลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับความขัดแย้งเหล่านี้ได้ เช่น การเจรจาต่อรอง การไกล่เกลี่ย การสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างสำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการส่งเสริมการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ภายในทีมงาน ผู้บริหารยังคงเน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและบุคลากรอื่น ๆ โดยการแสดงความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ชัดเจน เปิดกว้างต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง และสนับสนุนให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ผู้บริหารยังมีบทบาทในการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความร่วมมือ

ความเคารพซึ่งกันและกัน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งทำให้ครูและบุคลากรรู้สึกมีคุณค่าและมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ จตุรงค์ สุวรรณแสง และคนอื่น ๆ (2563) ที่พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ น้ำเพชร ชัยชมภู (2565) ที่พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขต สุทธิไกรไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา วิทยฐานะ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาไม่ได้มีผลต่อการรับรู้เรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะครูทุกระดับการศึกษาให้ความสนใจและให้ความสำคัญต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา สอดคล้องกับ จิรจกานต์ วงศ์ลังกา (2565) ที่พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน ที่จำแนกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด โดยใช้การทดสอบ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ อาทิตยา บุญเกิด (2566) ที่พบว่า ครูที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่างกัน มีการรับรู้การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ จิรจกานต์ วงศ์ลังกา (2565) ที่พบว่า การบริหารความขัดแย้งภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน โดยใช้วิธีการทดสอบ F -test ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งด้านการเอาชนะ ด้านความร่วมมือ ด้านการประนีประนอม ด้านการหลีกเลี่ยง และด้านการยอมให้ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเลือกการบริหารความขัดแย้งโดยวิธีการร่วมมือ ซึ่งแต่ละบุคคลอาจจะมีวิธีการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน มีวิธีการที่หลากหลายและช่วยกันแก้ไขปัญหาให้ผ่านไปได้อย่างดี
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้กลยุทธ์การหลีกเลี่ยงเพื่อป้องกันไม่ให้ความขัดแย้งขยายตัวหรือทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้การประนีประนอม มุ่งเน้นการสร้างความเข้าใจร่วมกัน และแสวงหาทางออกที่ทุกฝ่ายยอมรับได้
4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้แนวทางหรือวิธีการของตนเองเป็นที่ยอมรับในสถานการณ์ที่ต้องการการตัดสินใจที่รวดเร็วและชัดเจน
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเน้นการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียนมากกว่าการมุ่งเน้นไปที่การเอาชนะ

เอกสารอ้างอิง

- กมลนันท์ ศรีจ้อย. (2560). การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จตุรงค์ สุวรรณแสง, อัจฉรา นิยมภา และวิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์. (2563). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. *วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา*, 4(1), 1-19.
- จิรกานต์ วงศ์ลังกา. (2565). การบริหารความขัดแย้งภายในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ณัฐพงศ์ ถินนาเวียง. (2566). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. *Journal of Integration Social Sciences and Development*, 3(1), 13-24.
- ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก, อนันต์ ประสาน และบุรินทร์ภักดิ์ พรหมมาศ. (2565). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 16(2), 11-20.
- น้ำเพชร ชัยชมภู. (2565). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตสุดถิ่นไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา.
- รัฐพล เ็นใจมา และสุรพล สุยะพรหม. (2561). ความขัดแย้งในสังคม: ทฤษฎีและแนวทางแก้ไข. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(2), 224-238.
- รุ่งทิภา บุราณศรี และสุรัช เทียนขาว. (2565). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 9(3), 391-401.
- อรวรรณ ศรีสุวรรณโณ. (2565). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- อาทิตยา บุญเกิด. (2566). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). Routledge.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 5-55.
- Lindner, J. R., & Lindner, N. J. (2024). Interpreting Likert-type scales, summated scales, unidimensional scales, and attitudinal scales: I neither agree nor disagree, Likert or not. *Advancements in Agricultural Development*, 5(2), 152-163.

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

วุฒิไกร ชันแก้ว¹ ชนมณี ศิลาณุกิจ²

วันที่รับบทความ: 8 ตุลาคม 2567

วันแก้ไขบทความ: 25 มีนาคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ: 28 มีนาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และเปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า (1) การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (2) ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (3) ครูที่มีขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การบริหารงาน; ผู้บริหารสถานศึกษา; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ นักศึกษาปริญญาโท, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: wutikaikangaew@gmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

The Administration of School Administrators Under the Jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

Wutikai Kangaew¹ Chonmanee Silanookit²

Received: October 8, 2024

Revised: March 25, 2025

Accepted: March 28, 2025

Abstract

This research article aims to study the level of administration of school administrators under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2; and compares the administration of these school administrators as classified by the demographical characteristics of educational qualification, school size and work experience. The quantitative research approach was employed. The samples used in the research were 357 teachers in schools under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 in the academic year 2024. The research instrument was a 5-point rating scale questionnaire with the Item-Objective Congruence between 0.80-1.00 and reliability of the questionnaire in question stood at 0.94. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, *t*-test, One-Way ANOVA and Scheffé's multiple comparison method. Findings are as follows: (1) The level of administration of school administrators under the jurisdiction of the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 overall and for all aspects were expressed at a high level. (2) Teachers who taught at schools of different educational qualification displayed corresponding differences in their opinions of administration in school administrators overall at the statistically significant level of .05. (3) Teachers who differed in school size and work experience did not exhibited concomitant differences in their opinions of school administrators based on the administration overall and for all aspects with statistical significance at the .05 level.

Keywords: Administration; School Administrator; The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2

Type of Article: Research Article

---

¹Master's Candidate, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University
Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand
Corresponding Author Email: wutikaikangaew@gmail.com

²Faculty of Education, Ramkhamhaeng University

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นยุทธศาสตร์ที่จัดทำขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของประเทศไทยที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกายและใจ มีสติและปัญญา มีพัฒนาการรอบด้านที่ดี และมีสุขภาวะเหมาะสมตามช่วงวัย อีกทั้งยังเป็นผู้มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคม มีความมั่งคั่ง ประหยัด อดออม มีความโอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น เป็นผู้มินิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการเกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง นำมาสู่นโยบายของรัฐบาลที่ต้องการพัฒนาประเทศไทยให้ไปสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ยุคของการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวทันประเทศที่มีกับดักรายได้ปานกลาง การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการศึกษา โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562; พิกุลพรรณ โลกาศ และจรัส แจ่มจันทร์, 2566)

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในอนาคต โดยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพสูงสุดตามความสนใจและความถนัดของตนเอง (อัจฉรา ทองปัน, 2567) การจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีวิสัยทัศน์ที่มองกว้างไกล กำหนดเป้าหมาย สื่อสาร ประสาน และมุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ พัฒนาความรู้ความสามารถอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเป็นผู้นำที่สามารถตอบโต้ภัยในการบริหารสถานศึกษาภายใต้ความเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว มีสมรรถนะสูง กล่าวคือ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ และต้องได้รับการพัฒนา อีกทั้งมีการเสริมสร้างสมรรถนะอยู่เสมอ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีสมรรถนะในแต่ละบุคคล มีทักษะ และมีความสามารถในการประยุกต์ศาสตร์อย่างมีศิลป์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างความสำเร็จในระดับองค์กร ปัจจุบันทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ (ศิริวัฒน์ มณีเรือง, 2565)

การบริหารจัดการสถานศึกษามุ่งเน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้วิธีการบริหารจัดการที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามศักยภาพและสถานศึกษานั้น การให้อิสระในการดำเนินการด้วยตนเองจะทำให้เกิดความคล่องตัว สามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงได้ทันต่อเหตุการณ์ ผลงานที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของสถานศึกษาทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นความสำเร็จหรือการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขการบริหารการศึกษาในปัจจุบันเป็นการดำเนินการ ที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดรูปงาน ระบบกำลังคน การจูงใจ และการควบคุมการดำเนินงานของบุคลากรในหน่วยงาน ก็เพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารควรมีทักษะในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะที่สามารถครอบคลุมภารกิจและบทบาทได้ทั้งหมด

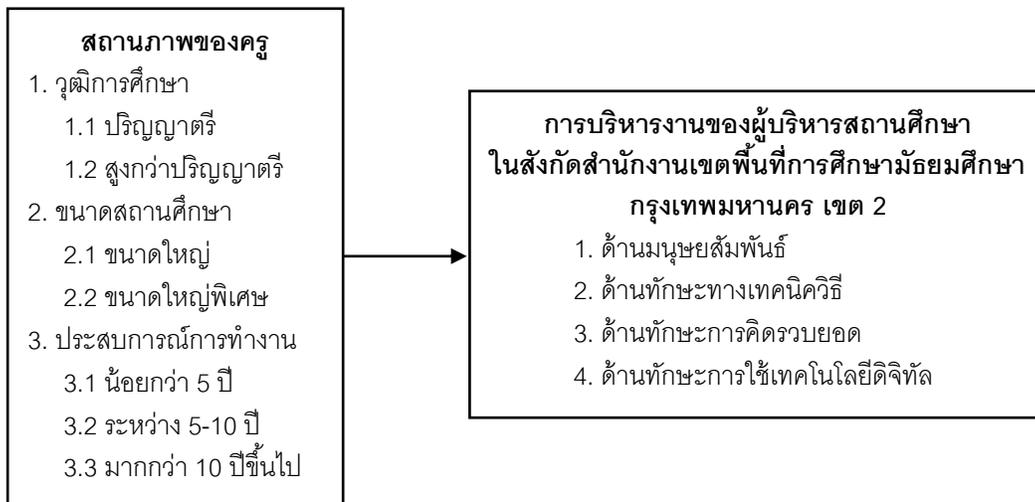
จากความสำคัญที่กล่าวมาในข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 เพื่อทำให้ทราบระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จากการศึกษางานวิจัยของ เกรียงไกร ปัญญาประเสริฐกุล (2564), ชยณัฐ เขียวขจร (2564), กิตติญาพร มุลเมืองแสน (2565), รัฐินันท์ เสริมสาธนสวัสดิ์, ทศนีย์ ทิพย์คงคา และรัชณี แจ่มใส (2565), ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565), นงลักษณ์ ใจฉลาด และอนันต์ นามทองตัน (2565), ศิโรรัตน์ มณีเรือง (2565), พิกุลพรรณ โลภาศ และจรัส แจ่มจันทร์ (2566), อัจฉรา ทองปัน (2567) สรุปได้ว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้แก่ (1) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (2) ด้านทักษะทางเทคนิควิธี (3) ด้านทักษะการคิดรวบยอด (4) ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทั้งนี้ จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงกำหนดสมมุติฐานได้ว่า (1) ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 อยู่ในระดับมาก และ (2) ครูที่มีวุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และ ประสบการณ์ทำงาน ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 แตกต่างกัน และผู้วิจัยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสังเคราะห์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence--IOC) ได้ค่าความสอดคล้อง 0.80-1.00 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามเป็นรายด้านและทั้งฉบับ โดยการใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1951) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

3. เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2567 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการเปิดตารางของ Cohen, Manion, and Morrison (2018, p. 206) จำนวน 357 คน เมื่อได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาหากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling)

4. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปตามลักษณะของข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (mean-- $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) ตามหลักเกณฑ์พิจารณาการแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (Likert, 1932; Lindner & Lindner, 2024, p. 152)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบค่าที่ (t -test) แบบ Independent และจำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา ด้วยการทดสอบ F -test โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

4.4 สถิติที่ใช้ในการวิจัย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean-- $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยการทดสอบ t -test แบบ Independent และทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติที่ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ่

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 (ดูตาราง 1)

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 357)

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.24	0.56	มาก
2. ด้านทักษะทางเทคนิควิธี	4.26	0.54	มาก
3. ด้านทักษะการคิดรวบยอด	4.22	0.56	มาก
4. ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.24	0.55	มาก
รวม	4.24	0.54	มาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24, SD = 0.56$) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทักษะทางเทคนิควิธี ($\bar{X} = 4.26, SD = 0.54$) ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 4.24, SD = 0.55$) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.24, SD = 0.56$) และด้านทักษะการคิดรวบยอด ($\bar{X} = 4.22, SD = 0.56$)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน (ดูตาราง 2 และตาราง 3)

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 357)

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	วุฒิการศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี (n = 229)		สูงกว่าปริญญาตรี (n = 128)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.20	0.56	4.30	0.54	-1.619	0.106
2. ด้านทักษะทางเทคนิควิธี	4.22	0.52	4.33	0.56	-1.846	0.066
3. ด้านทักษะการคิดรวบยอด	4.17	0.55	4.30	0.58	-2.012*	0.045
4. ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.20	0.55	4.32	0.54	-2.034*	0.043
รวม	4.20	0.53	4.31	0.54	-1.931*	0.054

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทักษะการคิดรวบยอดและด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านทักษะทางเทคนิควิธีไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 357)

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา				t	Sig.
	ขนาดใหญ่ (n = 129)		ขนาดใหญ่พิเศษ (n = 228)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.28	0.43	4.22	0.62	1.075	0.283
2. ด้านทักษะทางเทคนิค	4.27	0.43	4.25	0.59	0.305	0.761
3. ด้านทักษะการคิดรวบยอด	4.26	0.43	4.19	0.62	0.984	0.326
4. ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.25	0.43	4.24	0.61	0.245	0.806
รวม	4.26	0.43	4.22	0.59	0.638	0.524

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน (ดูตาราง 4)

ตาราง 4

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = 357)

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี (n = 106)		ระหว่าง 5-10 ปี (n = 112)		มากกว่า 10 ปีขึ้นไป (n = 139)			
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.22	0.57	4.25	0.49	4.24	0.60	0.112	0.894
2. ด้านทักษะทางเทคนิค	4.23	0.56	4.26	0.47	4.28	0.58	0.217	0.805
3. ด้านทักษะการคิดรวบยอด	4.18	0.60	4.23	0.48	4.24	0.59	0.390	0.678
4. ด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.21	0.57	4.24	0.50	4.27	0.58	0.335	0.715
รวม	4.21	0.56	4.24	0.47	4.26	0.57	0.243	0.785

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีการวางแผน กำกับ ติดตาม ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ร่วมถึงวิธีการต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานด้วยความสามารถ เป็นผู้นำบริหารงาน 4 ฝ่าย และประสานงานกับผู้ร่วมงานให้องค์กรประสบผลสำเร็จ ตลอดจนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา ในการกำหนดทิศทาง ส่งเสริมความสัมพันธ์ของบุคลากรฝ่ายต่างๆ ในสถานศึกษา สอดคล้องกับ ชยณัฐ เขียวขจร (2564) ที่พบว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาป्राจันบุรี นครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศิโรรัตน์ มณีเรือง (2565) ที่พบว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง มีทักษะโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ จิรตินันท์ เสริมสาธิตสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ (2565) ที่พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับ พิภพพรพรรณ โลภาศ และจรัส แจ่มจันทร์ (2566) ที่พบว่า การบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกลุ่มอ่าวไทย โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า

2.1 ครูที่มีวุฒิมัธยมศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ญัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565) ที่พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ชยณัฐ เขียวขจร (2564) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชันบุรี นครนายก ที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ กิตติญาพร มูลเมืองแสน (2565) ที่พบว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าครูในสถานศึกษาทุกขนาดมีการปฏิบัติงานภายใต้นโยบายและมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดที่มักถูกนำมาใช้อย่างเท่าเทียมกัน ทำให้แนวทางการบริหารมีความคล้ายคลึงกัน ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการตามกรอบนโยบายเดียวกัน ส่งผลให้กลยุทธ์การบริหารมีลักษณะร่วมกัน ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีการประสานงานภายในสถานศึกษากันตลอดเวลา มีการประชุมวางแผน จัดรูปแบบแนวทางการศึกษาให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยมีภารกิจต่าง ๆ ที่ต้องเชื่อมโยงกันภายในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นประเด็นร่วมที่สถานศึกษาทุกขนาดต้องเผชิญ ทำให้ครูมีความคาดหวังต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในลักษณะที่คล้ายคลึงกันไม่ว่าจะอยู่ในสถานศึกษาขนาดใด จึงทำให้ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาด

ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ชยณัฐ เขียวขจร (2564) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์นครนายก ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีทักษะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ จูตินันท์ เสริมสาธน์สวัสดิ์ และคนอื่น ๆ (2565) ที่พบว่า การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีทักษะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการศึกษาคั้งนี้ ที่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีทัศนคติต่อผู้บริหารไม่แตกต่างกัน เนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาสังกัดเดียวกันสามารถหล่อหลอมมุมมองของครูทุกคนให้สอดคล้องกันไม่ว่าจะมีประสบการณ์มากน้อยเพียงใด การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจากผู้บริหารก็มีส่วนสำคัญเมื่อวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ถูกถ่ายทอดอย่างชัดเจนและทั่วถึงครูย่อมเข้าใจและมองเห็นภาพเดียวกัน รวมทั้งมีการรับรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของครูทำให้มีมุมมองภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในแง่ของประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่าจะพิจารณาจากประสบการณ์ส่วนตัว จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

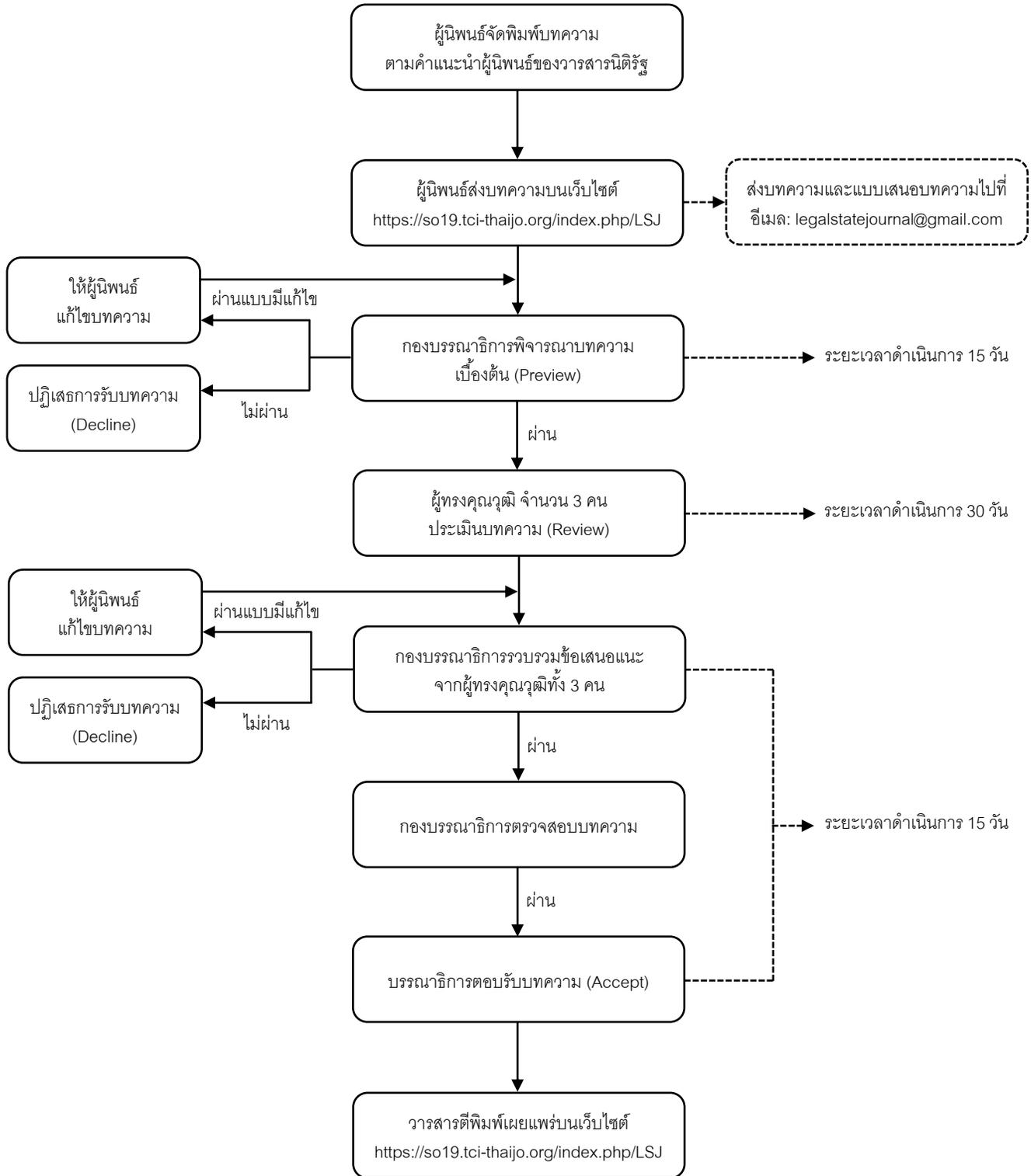
1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการสร้างทีมงานด้านมนุษยสัมพันธ์เพื่อให้การบริหารงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมด้านทักษะทางเทคนิควิธี โดยการสร้างขวัญ กำลังใจ ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองทั้งด้านวิชาการและความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพ
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ด้านทักษะการคิดรวบยอด โดยเฉพาะการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนได้เป็นอย่างดี
4. ผู้บริหารควรส่งเสริมด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ครูสามารถสร้างบรรยากาศห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กิตติญาพร มูลเมืองแสน. (2565). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เกรียงไกร ปัญญาประเสริฐกุล. (2564). การพัฒนาระบบการบริหารการนิเทศน์นักศึกษาทวิภาคีแบบมีส่วนร่วม ตามหลักพุทธวิธีของวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดขอนแก่น. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พุทธบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชยณัฐ เขียวขจร. (2564). ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์นครนายก. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จูตินันท์ เสริมสาธน์สวัสดิ์, ทศนีย์ ทิพย์คงคา และรัชณี แจ่มใส. (2565). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 9(3), 174-185.

- ณัฐพล วัฒนาศัยมงคล. (2565). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา.*
- นงลักษณ์ ใจฉลาด และอนันต์ นามทองตัน. (2565). การบริหารจัดการสถานศึกษาพอเพียงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารวิจัยวิชาการ, 5(6), 277-288.*
- พิกุลพรรณ โลกาศ และจรัส แจ่มจันทร์. (2566). การบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดกลุ่มอำเภอไทย. *วารสารวิชาการ การจัดการภาครัฐและเอกชน, 5(3), 98-115.*
- ศิโรรัตน์ มณีเรือง. (2565). *ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ 2561-2580. ผู้แต่ง.*
- อัจฉรา ทองปิ่น. (2567). *ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา.*
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education* (8th ed.). Routledge.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika, 16(3), 297-334.*
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology, 22(140), 5-55.*
- Lindner, J. R., & Lindner, N. J. (2024). Interpreting Likert-type scales, summated scales, unidimensional scales, and attitudinal scales: I neither agree nor disagree, Likert or not. *Advancements in Agricultural Development, 5(2), 152-163.*

ขั้นตอนการส่งบทความ

จริยธรรมการตีพิมพ์

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์

1. ผู้นิพนธ์ต้องรับรองว่าบทความที่ส่งตีพิมพ์เป็นบทความใหม่ ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์มาก่อนแล้ว หรืออยู่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาจากวารสารหรือแหล่งเผยแพร่อื่นใด
2. ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่วารสารกำหนด
3. ผู้นิพนธ์ต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น หากนำผลงานของผู้อื่นมาใช้จะต้องมีการอ้างอิงทุกตามรูปแบบที่วารสารกำหนด
4. ผู้นิพนธ์ทุกคนที่มีรายชื่อในบทความต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัยจริง
5. ผู้นิพนธ์ต้องรายงานข้อมูลการวิจัยที่เกิดขึ้นจริง ไม่บิดเบือนข้อมูลและไม่ให้ข้อมูลที่เกินจริง
6. ผู้นิพนธ์ต้องแก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของบรรณาธิการและผู้ประเมินบทความ
7. หากเป็นการวิจัยในมนุษย์ ผู้นิพนธ์ต้องผ่านการอบรมจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ และแสดงหนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
8. ในกรณีที่ผู้นิพนธ์ทำผิดจริยธรรม จะถูกตัดสิทธิ์การตีพิมพ์เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี โดยจะแจ้งผู้นิพนธ์และหน่วยงานต้นสังกัดของผู้นิพนธ์
9. บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารถือเป็นผลงานของผู้นิพนธ์ ผู้นิพนธ์หลักและผู้นิพนธ์ร่วมต้องรับผิดชอบต่อบทความของตน

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร โดยคัดเลือกบทความที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร และบทความจะต้องผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ
2. บรรณาธิการมีหน้าที่ในการตรวจสอบการคัดลอกผลงาน (plagiarism) อย่างเคร่งครัด โดยใช้โปรแกรม CopyCatch บนเว็บไซต์ ThaiJO ในระดับไม่เกิน 15% หากตรวจพบว่ามี การคัดลอกจากบทความอื่นโดยมิชอบหรือมีการดัดแปลงข้อมูล บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้นิพนธ์ ซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ
3. บรรณาธิการต้องปฏิบัติโดยใช้เหตุผลทางวิชาการในการพิจารณาบทความทุกครั้งด้วยความเป็นธรรม ปราศจากอคติหรือความลำเอียงต่อบทความและผู้นิพนธ์
4. บรรณาธิการต้องไม่ดำเนินการให้มีการอ้างอิงผลงานใดเพื่อเพิ่มจำนวนการอ้างอิง (citation) ของวารสาร หรือเพื่อเพิ่มจำนวนการอ้างอิงผลงานของตนหรือพวกพ้อง
5. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์หรือผู้ประเมินบทความ
6. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความให้แก่บุคคลที่ไม่เกี่ยวข้อง
7. บรรณาธิการต้องไม่นำข้อมูลบางส่วนหรือทุกส่วนของบทความไปเป็นผลงานของตนเอง

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความต้องตระหนักว่าตนเองมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของผลงานทางวิชาการที่ประเมินอย่างแท้จริง
2. ผู้ประเมินบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพของบทความ โดยต้องพิจารณาบทความภายใต้หลักการและเหตุผลทางวิชาการ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงบทความที่ได้มาตรฐาน
3. ผู้ประเมินบทความควรให้ข้อเสนอแนะที่สอดคล้องและเป็นประโยชน์แก่ผู้นิพนธ์
4. ผู้ประเมินบทความต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนใด ๆ กับวารสาร บรรณาธิการ และผู้นิพนธ์
5. ผู้ประเมินบทความต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความที่ส่งมาตีพิมพ์ ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
6. ผู้ประเมินบทความที่ตรวจพบว่าบทความที่พิจารณาอยู่มีความเหมือนหรือความซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่น ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ
7. ผู้ประเมินบทความต้องส่งผลประเมินบทความตามกำหนดเวลา

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

1. ผลงานวิจัยที่เป็นการวิจัยในมนุษย์ต้องดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการวิจัยในมนุษย์ด้านพฤติกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ของคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
2. ผลงานวิจัยที่มีผู้รับการวิจัยมีความเปราะบางจะต้องพิจารณาจากความเป็นตัวแทนที่หลากหลาย วิธีการที่เข้าไปติดต่อ ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และข้อคำถามที่สามารถตอบได้
3. ผลงานวิจัยที่กระทำในบุคคลที่มีความเปราะบางหรือผู้เยาว์ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ต้องขอความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ของผู้นั้นตามกฎหมายและตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประกาศกำหนด
4. ผลงานวิจัยที่กระทำเกี่ยวกับผู้เสียชีวิตจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้จัดการมรดกหรือทายาท และห้ามมิให้กระทำการวิจัยดังกล่าวหากขัดกับเจตนาที่ได้ทำเป็นหนังสือของผู้เสียชีวิตนั้น
5. ผลงานวิจัยที่เป็นการวิจัยในมนุษย์ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ และกฎหมายอื่น
6. ผลงานวิจัยที่มีการใช้ข้อมูลจากการทำการวิจัยในมนุษย์ ผู้นิพนธ์ต้องแสดงหลักฐานการอนุญาตจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสถาบันที่มีการดำเนินการ

คำแนะนำผู้พิมพ์

การจัดพิมพ์บทความ

1. พิมพ์แบบหน้าเดียวในกระดาษขนาด US Letter ตั้งขอบกระดาษทุกด้าน 1 นิ้ว (2.54 เซนติเมตร)
2. ตัวอักษรใช้รูปแบบ Cordia New ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องใช้ขนาด 18 ส่วนเนื้อหาใช้ขนาด 15 และเชิงอรรถใช้ขนาด 12
3. เนื้อหาบทความจัดพิมพ์ 1 คอลัมน์
4. ความยาวของบทความ 8-12 หน้า

ส่วนประกอบของบทความ

1. ชื่อเรื่องบทความ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
2. ชื่อผู้พิมพ์ หากมีมากกว่าหนึ่งคนต้องระบุชื่อทุกคน พร้อมระบุสังกัดและที่อยู่ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
3. ระบุอีเมลของผู้รับติดต่อบทความ (Corresponding Author Email)
4. บทคัดย่อ (Abstract) ความยาวไม่เกิน 350 คำ และคำสำคัญ 3-5 คำ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)
5. ระบุประเภทบทความ (Type of Article)
6. เนื้อหา

6.1 บทความวิชาการ ประกอบด้วย บทนำ กรอบในการวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์ บทสรุป และข้อเสนอแนะ

6.2 บทความวิจัย ประกอบด้วย บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวความคิดในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

7. การอ้างอิง ใช้รูปแบบ APA Style (7th ed.)

รูปแบบการอ้างอิง

1. การอ้างอิงในเนื้อหา

... (ชื่อ ชื่อสกุล, ปี พ.ศ., เลขหน้า)

ชื่อ ชื่อสกุล (ปี พ.ศ., เลขหน้า) ...

2. เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

- 2.1 หนังสือ

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปี พ.ศ.). ชื่อหนังสือ. สำนักพิมพ์.

- 2.2 วารสาร

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปี พ.ศ.). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่(ฉบับที่), เลขหน้า.

- 2.3 วิทยานิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์. วิทยานิพนธ์และชื่อปริญญา, ชื่อสถาบันการศึกษา.

- 2.4 เอกสารที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. ใน ชื่อหัวข้อการประชุม (เลขหน้า). หน่วยงานที่จัดประชุม.

- 2.5 แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ชื่อ ชื่อสกุล. (ปี พ.ศ.). ชื่อเรื่อง. ค้นจาก แหล่งข้อมูล.

การส่งบทความ

ส่งบทความบนเว็บไซต์ <https://so19.tci-thaijo.org/index.php/LSJ>

ตัวอย่างการเขียนบทความวิชาการ

ชื่อเรื่อง.....
.....

ชื่อ ชื่อสกุลผู้นิพนธ์¹

บทคัดย่อ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: .....; .....; .....

ประเภทบทความ: บทความวิชาการ

---

¹สังกัดของผู้นิพนธ์
ที่อยู่สังกัดของผู้นิพนธ์
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: .....

Title.....
.....

Author's Name Surname¹

Abstract

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: .....; .....; .....

Type of Article: Academic Article

---

¹ Author's Affiliation

Author's Address

Corresponding Author Email: .....

บทนำ

.....
.....
.....

กรอบในการวิเคราะห์

.....
.....
.....

ผลการวิเคราะห์

.....
.....
.....

บทสรุป

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

เอกสารอ้างอิง

.....
.....
.....

ตัวอย่างการเขียนบทความวิจัย

ชื่อเรื่อง.....
.....

ชื่อ ชื่อสกุลผู้นิพนธ์¹

บทคัดย่อ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: .....; .....; .....

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

---

¹ สังกัดของผู้นิพนธ์
ที่อยู่สังกัดของผู้นิพนธ์
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: .....

Title.....
.....

Author's Name Surname¹

Abstract

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: .....; .....; .....

Type of Article: Research Article

---

¹ Author's Affiliation

Author's Address

Corresponding Author Email: .....

บทนำ

.....
.....
.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

.....
.....
.....

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

.....
.....
.....

วิธีดำเนินการวิจัย

.....
.....
.....

ผลการวิจัย

.....
.....
.....

การอภิปรายผล

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....

เอกสารอ้างอิง

.....
.....
.....

แบบเสนอบทความ

เรียน บรรณาธิการวารสารนิติรัฐ

ข้าพเจ้า นาย นาง นางสาว อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาไทย).....

ชื่อ ชื่อสกุล (ภาษาอังกฤษ).....

ตำแหน่ง.....

หน่วยงานที่สังกัด.....

ที่อยู่ของหน่วยงานที่สังกัด.....

.....

.....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้.....

.....

.....

หมายเลขโทรศัพท์..... อีเมล: .....

มีความประสงค์ขอส่งบทความ เรื่อง:

ชื่อบทความ (ภาษาไทย).....

.....

.....

ชื่อบทความ (ภาษาอังกฤษ).....

.....

.....

ประเภทของบทความ บทความวิชาการ บทความวิจัย

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ เป็นผลงานของข้าพเจ้า เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ร่วมระบุชื่อ

บทความนี้ยังไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน และจะไม่นำไปเพื่อพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารอื่นอีกนับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งผลงานต้นฉบับนี้มายังบรรณาธิการวารสารนิติรัฐ

พร้อมนี้ ข้าพเจ้าได้ส่งเอกสารให้บรรณาธิการวารสารนิติรัฐ ดังนี้

ส่งต้นฉบับบทความไปที่ เว็บไซต์: <https://so19.tci-thaijo.org/index.php/LSJ>

ส่งต้นฉบับบทความไปที่ อีเมล: legalstatejournal@gmail.com

ส่งแบบเสนอบทความไปที่ อีเมล: legalstatejournal@gmail.com

ลงชื่อ.....เจ้าของบทความ

(.....)

วันที่.....เดือน.....ปี พ.ศ. ....

